РІК ЗАЛОЖЕНЯ 1893.

"СВОБОДА"
"LIBERTY"
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу,
видає
„УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ"
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

Всі листи, моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „SVOBODA".

СВОБОДА

ESTABLISHED 1893.

"SVOBODA"
("LIBERTY")
the Ukrainian Newspaper
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday,
by Ukrainian National Association
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.

The best advertising medium.
Rates furnished on application.

Урядовий орган Українського Народного Союза -- "SVOBODA" -- Official organ of Ukrainian National Association.

РІК XXIV. ДЖЕРЗИ СІТИ, Н. ДЖ., четвер 27-го січня 1916. Ч. 12. VOL. XXIV. JERSEY CITY, N. J., Thursday, January 27, 1916. No. 12.

СКУТАРІ ЗДОБУТЕ.

Ціла Чорногора находить ся в руках Австрійців.

Анґлійці стратили в Азії 6.000 людий в убитих і ранених.

З ГОЛОДУ І ХОЛОДУ ГИНУТЬ ПОЛОНЕНІ ТИСЯЧАМИ НА СИБІРИ.

ВІЙНА НА БАЛКАНІ:

МІСТО СКУТАРІ ЗДОБУТЕ.

ВІДЕНЬ, 24. січня. — Австрійська головна кватира доносить:

„Місто Скутарі находить ся від вчера в руках австрійських війск.

„Недобитки сербських і чорногорських війск, які завзято боронили міста Скутарі, утікають в напрямі побережа Адрійського моря".

Місто Скутарі лежить в північній Альбанії над озером тої-ж назви. Скутарі числило перед війною около 20.000 мешканців і було найбільшим торговельним містом в Альбанії.

В часі балканської війни турецька залога держала ся через довший час у Скутарі, заки улягла перед силою чорногорських і сербських війск. Гора Тарабош була через кілька місяців місцем завзятої і кровавої боротьби.

І тепер, хоч Серби і Чорногорці не мали вже до оборони ані достаточного числа гармат ані амуниції, держали ся кілька днів на горі Тарабош, заки улягли перед силою австрійських війск.

В СКУТАРІ ЗДОБУТО 12 ГАРМАТ І 500 КРІСІВ.

ВІДЕНЬ, 25. січня. — Урядовий звіт головної кватири подає отсі вісти:

„Австрійські війська здобули в Скутарі 12 гармат, 500 крісів і 2 машинові кріси".

БОЛГАРСЬКІ ВІЙСКА ЗДОБУЛИ АЛЬБАНСЬКЕ МІСТО БЕРАТ.

БЕРЛІН, 25. січня. — Урядові вісти, які наспіли з Відня, подають отсе про воєнні операції болгарських війск в Альбанії:

„Болгарські війська по занятю міста Ельбасан і Тирани посувають ся дальше в напрямі побережа Адрійського моря.

„Вчера здобули болгарські війська місто Берат, яке є віддалене всего 30 кільометрів від моря. Недобитки сербських війск утікають в напрямі пристани Авльони".

КРІМ ПОБЕРЕЖА ЦІЛА АЛЬБАНІЯ НАХОДИТЬ СЯ В РУКАХ СОЮЗНИХ ВІЙСК.

ПАРИЖ, 25. січня. — Майже ціла Альбанія находить ся вже в руках німецьких союзників. Австрійсько-угорські війська на півночи а болгарські на полудни зближають ся до побережа Адрійського моря.

Коли Італія не висадить більшої сили війска в Альбанії, то можна надіяти ся, що в короткім часі ціла Альбанія опинить ся в руках німецьких союзників.

Три важнійші пристани над Адрійським морем є отсі: Алессо, Дураццо і Авльона. Ті пристани находять ся покищо в посіданю Італійців.

—o—

АВСТРІЙСЬКІ ВІЙСКА ЗАНЯЛИ ОСТАННІ ЧОРНОГОРСЬКІ МІСТА: НІКШІЦ, ДАНІЛОГРОД І ПОДГОРІЦУ.

ВІДЕНЬ, 24. січня. — Урядовий звіт австрійського ґенерального штабу звучить:

„Австрійські війська під командою ген. Кевеша заняли вчера майже без боротьби останні чорногорські міста: Нікшіц, Данилогород і Подгоріцу.

„Тимсамим довершено цілковитого занятя Чорногори. Ціла Чорногора опинила ся в руках побідних австрійських війск".

РОЗОРУЖЕНЄ ЧОРНОГОРЦІВ ПОСТУПАЄ СКОРО НАПЕРЕД.

ВІДЕНЬ, 24. січня. Міністерство війни доносить:

„Розоруженє Чорногорців поступає скоро наперед без великих трудностий. Богато Чорногорців складає добровільно оружє і повертає назад до домашного занятя.

„Населенє Чорногори приймає загалом радо австрійські війська, а в деяких селах витає їх торжественно. В місті Подгоріци прийшло перед занятєм його австрійськими військами до заворушень. Однак вони сейчас устали, скоро лише появила ся перша патруля австрійських війск".

—o—

АНҐЛІЙЦІ СТРАТИЛИ В АЗІЇ 6.000 ЛЮДИЙ В УБИТИХ І РАНЕНИХ.

БЕРЛІН, 25. січня. — Турецький ґенеральний штаб подає отсі вісти про успіхи воєнних операцій в Мезопотамії (в Азії):

„Битва довкола міста Кут-ель-Амара триває дальше.

„Турецькі війська побили на голову анґлійську армію 35 кільометрів дальше на схід від Кут-ель-Амари. Битва тривала через 6 годин. Анґлійські війська були приневолені уступити ще дальше на схід. Страти Анґлійців дуже значні. Вони полишили на побоєвищи 3.000 трупів.

„В попередній битві коло Шеін Сайд Анґлійці стратили також поверх 3.000 людий в убитих і ранених".

Турки віднесли побіду над військом Анґлійців, яке спішило на освободженє армії ґен. Тавсенда, котра находить ся в Кут-ель-Амарі і є окружена довкола турецькими військами. Тому цілій отсій армії грозить небезпека, бо на случай здобутя міста опинить ся вона в полоні Турків.

ВІЙНА З РОСІЄЮ:

СТРАШНА НУЖДА СЕРЕД ПОЛОНЕНИХ НА СИБІРИ.

САН ФРАНЦІСКО, 25. січня. — Ф. В. Вейкфілд, який нині приїхав на японськім кораблі „Шінґо" зі східної Азії, оповідає про страшні відносини серед полонених Німців і Австрійців на Сибіри. Нещасні гинуть тисячами з причини браку поживи і одежи.

Вейкфілд звидів в часі своєї подорожи по Сибири місцевости, в яких перебувають полонені Німці і Австрійці. В одним лише таким таборі в Таґіті (на Сибіри) згинуло поверх 300 полонених з голоду і холоду.

Положенє полонених є страшне і російське правительство є зовсім безсильне, щоби сему зарадити. В тамошних таборах має находити ся около 38.000 полонених. Всі вони представляють образ страшної нужди. На їх тілі висять лахи з подертих мундурів. Деякі з полонених носили звірячі скіри для охорони тіла перед зимном.

Загальне число полонених, які находять ся на Сибіри, оцінюють на 100.000 людий. Коли їм не прийде скора поміч, то богато тисячів з них згине.

У ФРАНЦІЇ І БЕЛЬҐІЇ:

НІМЦІ БОМБАРДУЮТЬ НЕПРИЯТЕЛЬСКІ СТАНОВИЩА У ФЛЯНДРІЇ.

БЕРЛІН, 25. січня. — Звіт німецького ґенерального штабу звучить:

„Німецька артилєрія засипує густим огнем ворожі становища у Фляндрії на лінії, довгій півтора кільометра. Німецькі патрулі заняли перші ряди окопів. Страти неприятеля великі.

„Кулі німецьких гармат знищили катедру в Нюпорт. На вежі сеї катедри уладили іменно Французи обсерваційну стацію.

„На схід від Нювілі висаджено підземними мінами у воздух окопи неприятеля, почім піхота пішла приступом. 100 французів взято в полон і здобуто 3 машинові кріси".

ВІЙНА НА МОРИ:

АНҐЛІЙСЬКИЙ КОРАБЕЛЬ „НОРСМЕН" (11.000 ТОН) ЗАТОПЛЕНИЙ.

ЛОНДОН, 25. січня. — Канадійський корабель транспортовий „Норсмен" зістав затоплений німецькою підводною лодкою.

Корабель „Норсмен" числив 10.750 тон і служив до перевозу воєнних матеріялів з Ню Йорку до Анґлії. Його залога числила около 50 людий.

—o—

АВСТРІЙСЬКИЙ ЦІСАР ХОРИЙ.

ЦІРІХ (Швайцарія), 25. січня. — З Відня наспіли вісти, які доносять про занедужанє цісаря Франц Йосифа. При ліжку хорого цісаря перебуває архикнягиня Зита, жінка наслідника престола.

З огляду на високий вік цісаря недуга може легно принести катастрофу.

Австрійський цісар числить вже поверх 85 літ житя. Від самого початку війни було чимало вже поголосок про смерть австрійського цісаря. Всі вони показували ся відтак неправдивими, хоч смерть цісаря не була би несподіванкою, беручи під увагу високий вік його житя.

Смерть австрійського цісаря ледви чи мала би якийсь вплив на дальший хід війни.

ПОЧТА ДО СТАРОГО КРАЮ.

Найблизший корабель, який забере почту до Австрії і Німеччини, є „Хрістіянїяфйорд". Отсей корабель виїде з Ню Йорку в суботу т. є. 29. січня.

Щоби листи і гроші могли відійти сим кораблем, мусять находити ся найдальше в пятницю перед полуднем в Ню Йорку.

ПОЧТА ЗІ СТАРОГО КРАЮ.

Протягом сего тижня привезуть почту з Австрії і Німеччини кораблі „Геліґ Олаф" і „Ротердам". Отсі кораблі мали вже вчера прибути до Ню Йорку, однак сильна буря на мори спричинила опізненє.

Також корабель „Нордам", який в понеділок мав приїхати до Ню Йорку, з причини бурі і браку угля прибуде допевра з кінцем сего тижня.

Американсько-українське Бюро.

РУЇНА В НАШІМ РІДНІМ КРАЮ.

—o—

ЯК ЖИЮТЬ КОЛО БОЄВОЇ ЛІНІЇ НА РОСІЙСЬКІМ ФРОНТІ.

Дописуватель одної німецької ґазети осьтак описує теперішне житє на боєвій лінії на російськім фронті (на українських землях):

Села на російськім фронті, о скільки не спалені, служать тепер під зиму на приміщенє війска та штабів. Хотяй хати вбогі, то мимо сего підчас теперішної позиційної борби дають вони захист перед ледоватим вітром та морозними ночами. Де нема домів, там муравлина праця жовнірів будує цілі оселі землянок. По причині недостачі домів кождий куток дорогий, в в одній кімнаті ночує по 10, а навіть нераз 20 людий. Розуміється, що мешканці мусять із села виступити і їх відсилається на зади в глубину краю і розміщується там по селах.

На задах, на яких 20 до 30 кільометрів, всі будинки є заняті відділами війск. Допевра дальше — по боках великої воєнної дороги —ропочинається безмежний простір вимерлих сіл. Подорожуєш начеб по заклятій країні. Коли стрінеш яке село, то тільки пустка та мертвеччина. Як далеко і широко глянеш, не увидиш нігде чоловіка, ні диму з комина.

Ся пустиня повстала тому, що Москалі мали досить часу, щоб забрати населенє. Та постепенно відворот ставав щораз більше горячковий та нагальнійший, оставав ся тільки час на підпалюванє сіл, аж вкінци і се в части устало.

До сих сіл, в котрих поля захищають ще перед голодом, переносить ся мешканців з боєвої лінії. Легко се сказати, та тяжше здійснити. Хто товаришив такій товпі виселенців, зложеної з яких 3 тисяч голов, сей знає, що треба до дна вичерпати терпеливість і запертись в серци, щоб взагалі таке переселенє довести до кінця.

Переселенє на 50 до 60 кільометрів на зади фронту вимагає цілоденних подорожий, бо малі коні ледви можуть тягнути драбинасті вози. Діти, жінки, мущини йдуть побіч. Можна собі представити такий похід з 400 до 500 возів. Я видів, як офіцири з болем глядїли на сей нещасний похід.

По болотнистій, в части замерзлій дорозі, серед зимного вітру йдуть сї люди зі своїх родинних сіл в незвісні околиці, безнастанно боячись, що треба буде покинути останки майна. Тут босі дівчата мимо студени гонять безроги, там дві жінки волочать тяжкий мішок барабель, що впав з воза, побіч йде молодиця з дітьми на плечах та з пакунками під пахою. Дивна річ, що мущини є тупі та безрадні. Коли треба працювати — то беруть ся до того жінки.

На дармо стараюсь старушку всадити на віз. Вона йде повільно, і ніхто її не зможе переконати. Вдумана йде сліпо вперед. Очи, що виділи цілі поколіня, є зимні та глядять на нас байдужно, неначе ми були однодніжкою. Правою рукою опираєть ся вона на палиці, лівою тулить до грудий сьвятий образець. То її сьвятість, важнійша від їди і пиття. Несе його зі собою — аж до гробової дошки.

По трех днях стрічаю її, з тим самим байдужним виразом лиця. Сї люди відзначають ся взагалі зелїзним завзятєм та відпорностю перед зимном і невигодою.

Я товаришив тим виселенцям 5 днів. Сї люди, не виключаючи дітий, перебули 4 ночи в снігу; за сей час не лучив ся ані один случай недуги. Рівнож подиву гідними є коні. Живлять ся сіном, соломою, травою, навіть корою, а тягнуть великі тягарі аж до згину. Коли на чолї 20 жовнірів обняв я команду над сею караваною, думав, що не зроблю навіть 3 кільометрів денно, а тимчасом по 5-ох днях дійшов я до цїли, втративши тільки один віз. Однак сї люди вміють собі давати раду! Пукне або зломить ся колесо, закладають друге, чорт знає відки воно в одну мить явить ся, або полатають так, що віз волїчеть ся дальше.

Та найгірше є само оповіщенє. Одного дня жандарми окружають село та звідомляють мешканців, що в протягу 3-ох годин мусять приготовити ся до походу. Той короткий речинець та окруженє села є конечною річию, бо цїлі родини розбирались би по лісах, де мусїлиб хиба згинути з голоду. В селї повстає загальний плач та крик. Деякі кидають ся на землю та треба їх силою виносити. Відтак пакують ся. Кождий хотїв би забрати з собою все, не вважаючи нї на силу коня нї на витривалість воза. Вкінци переконуєть ся, що се немислиме. Треба на ново пакуватись. З кождою оставленою річию сї люди прощають ся зі сльозами в очах. Є й такі, що не мають нї коня нї воза. Тим ідуть з помочию великі військові вози.

Нічне таброванє — се не легка річ. Треба шукати місця недалеко керниці та ліса. Та вози не можуть стояти на дорозі, бо вона мусить бути вільна для самоходів і трену. Треба з'їхати на бік. По гірко перебутій ночи виїздимо. Кождий хоче бути перший. Коло полудня настає вже спокій, а вечером четвертого дня похід іде вже в такім порядку, як колиб перебув 6-тижневі пруські військові вправи.

Пятого дня рано увидів я села, що були призначені для моїх виселенців. Стежі провірюють число домів, я обчисляю по 2 вози на кождий дім. Настає загальна втіха. Люди прибігають до мене, цілують в коліна і говорять щось, живо вимахуючи руками. Не розумію ні одного українського слова, — товмач десь відійшов. Вкінци вертає та доносить, що много родин розділено. Так не може бути.

Завертаю вози та розпочинаю правильне поселенє одного села по другім. Кожда родина хотіла, вживаючи всїх можливих підступів, дістати для себе осібну хату. Се однак не було можливе.

Але вечером вже всї вдоволені. Вертаю ся на фронт та виджу вже дим з коминів. Мущини направляють керниці та затикають вікна з вибитими шибами. До мертвого села увійшло житє. Люди витають мене і працують. Якась гарна і чистенька дівчина кланяєть ся мені. Добра кватира? — питаю. А вона відповіда: Добра, дякую вам, пане.

"SVOBODA" (LIBERTY)
the Ukrainian newspaper
published three times a week: Tuesday, Thursday and Saturday by Ukrainian National Association at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor
83 Grand Street, Jersey City, N. J.
ANDREW SAWKA, manager
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

SUBSCRIPTION:	ПЕРЕДПЛАТА:
In United States: $2.00 per year, $1.00 per 6 months, 0.75 per 3 months	В Злучених Державах: на рік $2.00, на пів року $1.00, на 3 місяці 0.75
In Jersey City, Canada and other foreign Countries: $3.00 per year, $1.50 per 6 months, $1.00 per 3 months	В місті Jersey City, до Канади і других країв: на рік $3.00, на пів року $1.50, на 3 місяці $1.00
Single copy 3 cents.	Поодиноке число 3 центи.

За кожду зміну адреси платить ся 5 центів.

Адреса: SVOBODA
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Всї моні-ордери і чеки треба виписувати на адресу „Svoboda".

При висиланю замовленя належить долучити моні-ордер або чек.

Число телефону 498 Jersey City.

За всї оголошення поміщувані в „Свободї" редакція не відповідає. — Рукописий не звертає ся.

ЕПИСКОПСЬКА ҐАЗЕТА НА БЕЗДОРОЖАХ.

—o—

Les absents ont toujours tort. (Неприсутних легко винити).

В цїлім рядї чисел взяла ся філядельфійська „Америка" до друкованя очорнювань, лайок, сплетень і напастий на українських послів у Віднн, а зокрема взяла собі за цїль голову Загальної Української Ради д-ра Костя Левицького і заступника голови Миколу Василька, кидаючи ся притім мокрим рядном і на українську пресу в старім краю.

Се в орґанї епископа С. С. Ортинського не новість — се лише відгріване і (що притім буває) — розширене уличної лайки сперед кількох місяцїв, яка там появила ся п. з. „Камо грядем?"

Тодї при сїй нагодї вказали ми передівсїм на невмісність уличної лайки, яка була цїлою есенцією в статї епископської ґазети.

Але „Америка" на тім не скінчила. Постаравши ся о „нові ревеляції" про українську політику у Відни, друкує вона їх цїлими аршинами й одушевляєть ся лайками та очорнюванями, немов би неначе якими скарбами і прикрасами епископської ґазети.

Се справа, до якої може прийдеть ся ще вернутись кілька разів, тож ми нинї ширше не пишемо, а лише коротко зазначимо наше становище.

* * *

Наперед: Відки то вийшло се очорнюванє?

Відповідь на се: **З приватних листів.**

Чи ті листи дістав епископ, чи ще двох сьвящеників і від котрих осіб з Відня, — в се ми не входимо, се не зміняє річи.

Однак в культурнім сьвітї принято, що **з приватних листів не робить ся публичного ужитку.** До того не треба навіть близших пояснень, розуміють ся серед людий культурних. Засада є засадою.

Але припустїм на хвильку, що посилаючий згодив ся, щоби його приватні листи оголосити.

Що тодї?

Тодї є обовязком чесного чоловіка або мимо того не оголошувати їх друком, або оголосити з підписом того, хто очорнює. **Чому особа нападена має бути з повним іменем і назвиском, а нападаюча має бути скрита?**

Чи то справедливе і чи то чесне?

А дальше:

Чому люди мають бути нападені за морем, де їх нема, де не можуть боронити ся, і де взагалї справи не можна провірити?

Чи то справедливе і чесне?

* * *

Хто міг прислати такі листи?

На се можемо легко відповісти, бо се знаємо:

Невдоволені наші політики з Відня.

На цїлім сьвітї у кождій більшій чи меньшій громадї є невдоволені, звані з француська „фрондерами". На те люди мають голову, щоби думали. Кождий має якусь гадку, аж вкінци доходить до якогось порозуміня. Звичайно люди годять ся на те, за чим стоїть більшість. І невдоволені також годять ся, але не перестають бути невдоволені та бодай пишуть листи до знакомих.

Навіть — аж за море.

А ті, що дістають листи... дають їх до друку і роблять посилаючим медвежу прислугу. Як посилаючі не годили ся на друкованє листів — то подвійну, а як годили ся, то в кождім разї звичайну; передівсїм вже через саме те, що містять в такій ґазетї, яку тут вважаєть ся за „Руский Селянин". Бо тимсамим вже відразу тих невдоволених, що післали листи, замазують смаровилом „Руского Селянина".

Отже той, коли посилав листи, був ще тільки звичайним „невдоволеним" чоловіком, а тут „Америка" підтягнула його під стрихулець „Руского Селянина" і те, що „невдоволений" хотів дати нападеному, — взяв на себе.

* * *

Яка цїль очорнювання послів з Відня аж в Америцї, на другій півкулї?

Чи направити зло?

Се нї, бо як же се може стати ся, коли з нападених анї нападаючих нїхто того не бачить!

Як є там у Відни яке зло, то можна його направити лише на місци, де все можна провірити; де інтересовані можуть зійти ся, вияснити справу; де можуть боронити ся, давати докази, протидокази і т. д.

Міг би хто сказати, що там війна, то годї. Як підчас війни годї лихо направити на місци, то на другім сьвітї ще тяжше.

І так липить ся, що цїль того очорнювання була: **зашкодити українським політикам і ґазетам в опінії Українцїв в Америцї, а ворогам** (кацапам, нашим і польським) **достарчити матеріялу, щоби могли „переїхати ся по Українцях".**

* * *

А ще спитаємо: яке моральне право має орґан епископа вчити старий край патріотизму?

Відки нї сїло нї пало ґазетка з Філядельфії, котра сама нїчим не є, і має погану славу між тутешними Українцями, має давати лєкції патріотизму — аж провідникам українського народа за морем в Австрії?

Чи така претенсіональність не є крайно сьмішна?

* * *

А вкінци ще одно питанє: Хто відвічальний за промахи „Америки"?

На питанє, хто відвічальний за промахи „Америки", кождий, що знає відносини, мусить відповісти, що еп. С. С. Ортинський. Поки епископ урядово, зі своїм підписом, не заявить, що не має нїчого спільного з „Америкою", поти кождий буде її вважати орґаном епископа і епископа вважати-ме одвічальним за її провини.

А так то український загал може мати цїлком оправданї претенсії до еп. С. С. Ортинського.

Кождий знає, що епископ старша і досьвідна особа; чоловік на високім становищи, що править 150 інтелїґентними людьми, то чейже повинен знати, що можна а що нї.

А передівсїм не повинен бодай епископ допустити у своїй ґазетї до таких закидів послам в Австрії, які радше до нього можуть відноситись ніж до кого иншого. Не повинен допустити до закиду, що українські посли в Австрії ідуть на службу Австрії, бож він не в Австрії, де є до того війна, — але в мирних Злучених Державах, котрих є горожанином, **а далеко гірше іде на службу Австрії ніж австрійські посли.**

Пригадаємо, що в грудни 1914. р. еп. С. С. Ортинський вислав до австрійського цїсаря вірнопідданчу телеґраму, а торік перед від'їздом амбасадора Думби вручив йому меморіял, в котрім один уступ так звучить:

„Ich versichere die Hohe k. u. k. Regierung, dass es keine zweite (має бути: andere) Nation gibt, die an dem Habsburger Trone (має бути: Throne) mit soviel (має бути: gleicher) Treue und Liebe haengt (!!! еп. Ортинський хотів сказати очевидно: angebunden ist) wie die Ruthenen, welche selbst in Falle der Wiederherstellung der Ukraina (має бути: Ukraine) und ihrer (має бути: deren) Einverleibung („einverleiben" говорить ся про землю, не людий!) zu derselben (має бути: in dieselbe), nicht ohne gewissen Schmerzen (має бути: Schmerz) und wahrer Sehnsucht von der Hohen k. u. k. Regierung scheiden moechten (повинно бути: wuerden).

По українськи се звучить:

„Запевняю високе ц. і к. правительство, що нема другого народа, котрий би висїв на престолї Габсбурґів (епископ хотів сказати „був привязаний", — але помилив ся!) з такою вірностю і любовю як Русини, котрі навіть на случай відбудования України і влученя їх (?) до неї, розлучили би ся з високим правительством не без певного болю і правдивої туги за високим ц. і к. правительством".

У Відни (відки нам прислано сю вирізку по нїмецьки), сьміяли ся в міністерстві і з форми і зі змісту меморіялу еп. С. С. Ортинського.

Але українському народови не до сьміху, як хто його іменем запевняє „високе ц. і к. правительство", що той нарід буде тужити за польським ярмом під чужою Австрією, коли би мав переходити до своєї вільної держави.

ВІДПОВІДЬ „РУСІНОВИ".

Угро-руський „Русін-Rusin" пише, що презвитеріянський „Союз" отверто виступає проти грецько-католицької релїґії, а „Свобода" скрито, по фарисейськи.

Нам здаєть ся, як о. Ганулядредактор „Русіна", се писав, то сам не вірив у те, що писав, а тодї власне се його писанє є фарисейське.

„Свобода" нїколи не виступала анї не виступає, анї отверто анї скрито проти грецько-католицької релїґії, а навпаки — все її обороняла перед ворогами. Се ми можемо сказати отверто, бо вважаємо обовязком народної ґазети обороняти національну релїґію, якою є в Українцїв власне грецько-католицька релїґія. Вона є одним з національних дібр нашого народа, які повинен обороняти перед ворожими замахами кождий розумний Українець, а тимбільше той, хто зве себе патріотом.

Нехай о. Ганулязї своїми докорами звернеть ся в сторону Філядельфії — не в сторону Гудсону!

Чому Філядельфія мовчала, як Московщина нищила українську грецько-католицьку церкву в Галичинї, тьому рік і більше?

Чому Філядельфія мовчала, як митрополита Шептицького вивезено разом з десятками сьвящеників яко вязнів до Росії?

Ми читали, що одна жидівка в Канадї писала в ґазетї, що митрополит Шептицький терпить за оборону своєї української церкви і свого народа, а в пастирських листах (виданих по анґлійськи) еп. Ортинського читаємо, що митр. Шептицького увязнено невинно, бо він **підчас побуту еп. Ортинського в Галичинї нїчого не говорив проти російського уряду!...**

Чи се має бути оборона нашої церкви і його зверхника?!

(Митрополит Шептицький самий голосно заявив би, що він є проти російського уряду, котрий хоче українському народови відібрати його мову і релїґію — і се-ж не є жаден злочин, коли хто за се є проти російського уряду!).

Дальше ми читали по півторарічнім увязненю митрополита лист еп. Ортинського до російського амбасадора Ю. Бахмєтєва з нагоди нарушеня ним посту, в якім побіч сварок за місцеві справи було предложенє на 10.000 долярів на привезенє митрополита і сьвящеників з Росії до Злучених Держав.

А чи не можна було вже тому півтора року піднести голосний протест по цїлій Америцї і по цїлім сьвітї з приводу увязненя митрополита, кількадесяти сьвящеників і нищеня грецько-католицької церкви в Галичинї? Чи не можна було до того дістати поміч всїх католиків у Злучених Державах і поза морем?

А що зроблено?

Змарновано час на сварку зі „Свободою", зі Соймом, з Федерацією, а тепер з українськими послами у Відни, — а як рушено пальцем в справі московських насильств супроти нашої церкви в Галичинї, то в такий спосіб, що поважні люди, свої і чужі, раменами здвигали.

Отже — тамтуди, о. Ганулязверніть ся зі своїми докорами, а не до „Свободи".

„Свобода" служить щиро народній справі і має за се признанє цїлого загалу, а Ваше прозиванє — „фарисейською", таксамо як філядельфійське прозиванє її — „безбожною", се пустий звук, обчислений лише на людську темноту.

ПРИ ВСЯКИХ НАГОДАХ: НА ВІЧАХ, НА ЗБОРАХ, ПРИ РОБОТІ, НА ЗАБАВАХ, НА ВЕСІЛЯХ, ХРЕСТИНАХ І Т. Д. ПАМЯТАЙМО ПРО ЖЕРТВИ ТЕПЕРІШНОЇ ВІЙНИ У НАШІМ РІДНІМ КРАЮ ТА ЗБИРАЙМО ЯК НАЙБІЛЬШЕ ЖЕРТВ НА ТУ СЬВЯТУ ЦІЛЬ НАРОДНУ.

НАДГУДСОНСЬКІ МИСЛИ.

„Америка" шукає за скандалами у старім краю, хоч має їх повно в своїй коморі.

Чи се не скандал?

* * *

Хто задивить ся на свої власні скандали, то так ними переймеь ся, що вони скрізь йому привиджують ся.

* * *

Один мислитель сказав:

— Не вмієте дивитись, бо ви осліпли, дивлячись на свою мерзоту. Ви стаєте на якімось „пункті виджения", з котрого нїчого не видно, а не бачучи нїчого, стаєтесь на все невразливими і відчуваєте хиба лиш такий удар, що завдасть вам біль фізичний!

* * *

Латинська пословиця каже:

Calumniare audacter, semper aliquid haeret! (очорнюй сьміло, все щось причіпить ся).

Се не є заохота для клеветників, лише кпини з них, але вони можуть собі розуміти инакше.

* * *

Другаж латинська пословиця каже так:

Fide, sed cui, vide! — а по нашому се значить: Вір, але знай, кому!

* * *

А японська пословиця так оповідає: Хто має слушність, не потребує лаятись!

* * *

А знов наша пословиця каже:
Не йди на сонце, як маєш масло на голові!
Або:
Не суди, а не будеш суджений!

* * *

Ісус Христос сказав:
— Хто мечем воює, від меча гине!

* * *

А Тарас Шевченко писав:

Не так тії вороги
Як добрії люди —
І окрадуть жалкуючи,
Плачучи осудять.

* * *

— Легко стріляти болотом на 5.000 миль далеко! — погадав собі кождий читач „Америки", як прочитав там лайки, сплетнї і напасти на українських послів у Відни.

* * *

— Про вовка помовка, а вовк тут! — погадали собі инші, дивлячись на епископську ґазету.

* * *

А я хлопець молоденький, скорий до розбою,
А як вийду на улицю, гусака ся бою!

Таку коломийку співали вже давно в Станиславівщинї, хоч ще нїчого не знали, що має виходити „Америка".

* * *

„Америка" розуміє американську свободу так, що тут можна свобідно лаяти на других, особливо через океан на тих, що не можуть боронитись.

Чисті — непорозуміня в основах.

* * *

„Бачив я у Фльоренції — казав славний італїйський мислитель Леопарді — чоловічину, котрий тягнув візок наче вючна худобина (як там є в звичаю), а притім страшно надув ся був і кричав, щоби всї йому вступали ся з дороги. Сей чоловічина нагадує менї инших людий надутих, що лають других людий, цїлком не з инших причин ніж сей Фльорентієць".

* * *

„В деяких людий полїтика — се тровлене людий на людий наче псів! — казав великий француський мислитель Вольтер.

* * *

Блаженни нищии духомъ, яко тѣхъ єсть Царствіє небесное. (Матея, глава V, 3.).

* * *

Чому епископ не виречеть ся „Америки", так як зробило се „Провидінє"?

„СВОБОДА" В КАНАДІ ЗАБОРОНЕНА.

Дня 17-ого с. м. вислала управа канадійських почт в Оттаві, Онт., повідомленє до почти в Джерзи Сіти, Н. Дж., що **часопись „Свободу" уміщено на списї заборонених ґазет в Канадї,** отже посилка її на канадійських почтах не буде принята.

Се стрінуло „Свободу" зовсїм незаслужено, а хто до того приложив руку, нам зовсїм не є тайною, бо ті заходи, ворожі українській ґазетї, тягнули ся вже цїлий рік. **І то клопотали собі тим голову не так чужі, як таки свої.**

Наперед москвофіли, але ті не мали потрібного доступу до канадійських властий.

Потім були вшехполяки, але і ті нїчого не вспіли вдіяти.

Опісля двох „руских Іванів" зпід філядельфійського стягу робило доноси перед канадійськими властями на „Свободу" і то за се, що наша ґазета буцїмто дуже „австрійська", а „проти... анґлійського народа".

А вкінци на поміч станули тим тром катеґоріям — ще четверті доносчики, зпід канадійського презвитеріянсько-кратівського стягу.

Дійшло до того, що недавно **Павло Крат отверто, зі своїм підписом, взивав канадійські власти у своїм „Кадилї", щоби повинували ся наказам військових властий і заборонили „Свободу" в Канадї.**

Такого скандалу — явного донощицтва на українську ґазету перед чужими властями ще між Українцями не було!

І що так господина Крата разило? **Чи не різке протиросійське становище нашої часописи?**

Хиба се, бо Крат для Росії не має слївця злого.

Як сумно, що є серед нашого загалу так низко упавші одиницї!...

* * *

Уряд У. Н. Союза і Управа Друкарнї „Свободи" поробили вже пильні заходи через міністерство Заграничних Справ Злучених Держав у Вашінґтонї, щоби „Свободї" привернено доступ до Канади, аби наші Передплатники в Канадї не терпіли через підлі доноси ворогів независимої української ґазети.

Вороги нашої ґазети („рускі Івани" і „Кратівцї") бояли ся, аби „**Свобода" не зросла та не стала дневником і такого аж способу ужили, аби її підорвати.**

Одначе се їм не вдасть ся. „**Свобода" головну силу свою опирає на Злучених Державах, де має майже всїх передплатників, а в. Канадї небогато понад 11%. Одначе і тих ми не допустимо, аби пропали.**

А чи „Свобода" має бути дневником, чи нї — се залежить від Українцїв у Злучених Державах. **Вони повинні вже тепер приєднати своїй независимі часописи стільки нових передплатників, щоби винагородити її страту, а по повороті** канадійських взяти ся ще зі здвоєною силою і таки добитись до того на злість всїм ворогам, аби „Свобода" стала дневником.

Нинї **передплатник** „Свободи" дістає „Свободу" за 1 цента (157 чисел річно оплачено), а дневник буде ще таньше.

КУПУЙТЕ!

КРАСНИЙ І ЦІКАВИЙ КАЛЄНДАР У. Н. СОЮЗА НА 1916-ТИЙ РІК!

Коштує в цїлій Америцї 50 центів.

Замовленя почтою посилати до „Свободи".
„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ВІД ФЕДЕРАЦІЇ УКРАЇНЦЇВ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ.

Місцеві комітети все ще часом адресують до редакцій часописий свої посилки на українські цїли. На бажанє редакцій екзекутива Федерації просить жертводавців на українські цїли, щоби не посилали жертв на адресу ґазети, тільки просто на руки касієра Федерації, С. Ядловського, 83 Grand St., Jersey City, N. J., щоби заощадити злишну переписку. Імена жертвуючих і місцевости будуть друковані раз на тиждень.

ПОРТРЕТ Т. ШЕВЧЕНКА

можна набути за 20 цнт. в книгарни „Свободи". — Величина портрету: 13x16 цалів. — Сей портрет повинен находити ся в кождій українській хатї.

Замовленя шліть до:
„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

ЗІ СТАРОКРАЄВИХ ҐАЗЕТ.

ЗАГАЛЬНА УКРАЇНСЬКА РАДА.

Звіт секретаріяту про 15-те засідане.

На вступі засідання 11. м. м. присутні стоячи вислухали **посмертну згадку про бл. п. Костя Паньківського**. Голова **др. Кость Левицький** представив коротко діяльність покійного, підносячи, що на кождім поли національної діяльности покійний працював з незвичайною щиростю, витревалостю і посьвятою. Тому належить ся покійному вдячна память цілого народа. Дальше подав голова до відома Ради, що президія Заг. Укр. Ради вислала на вістку про смерть пок. К. Паньківського письмо співчутя для вдови.

З черги полагоджено справу кураторії для **фундації, основаної українськими виселенцями в Ґмінді**, в сей спосіб, що кураторія має складати ся з ініціятора сеї фундації д-ра Маковського, з кождочасного голови Заг. Укр. Ради і кождочасного голови Укр. Боєвої Управи. Фундаційний капітал має бути зложений в „Дністрі", а проценти від капіталу мають бути ужиті на підмоги інвалідів по Укр. Січових Стрільцях.

Др. К. Левицький здав вичерпуючий звіт з діяльности президії за час від останного засідання Заг. Укр. Ради. Президія займала ся в тім часі справами **внутрішної політики, відбувала конференцію з намісником ґен. Колярдом**, на котрій обговорено **ратункову акцію, справу українського шкільництва, справу приниманя Українців до адміністраційної служби і язикового розпорядження.** Щодо справ організаційних президія прийшла до переконаня, що в найблизшім часі треба перевести в краю організацію повітових комітетів Заг. Укр. Ради.

В справі адміністрації на **занятих українських землях** робила президія заходи, щоби урядників української народности покликано туди до урядованя. Міністер судівництва повідомив, що до окупованих країв покликуєть ся судіїв і канцелярійних урядників Українців. Крім сего починила президія заходи в справі основаня **українських часописий на здобутих територіях**; таксамо близка здійсненя є справа **висилки вербункових офіцирів Укр. Січ. Стрільців в заняті краї.**

В церковних справах не одержала доси президія на свої пропамятні письма ніякої відповіди. Переходячи до зносин з американською **Україною**, відчитав голова **лист д-ра Демидчука** з обширним звітом про тамошні українські справи: **Український Сойм, Загальний Український Комітет, Бюро Інформаційне, анґлійську часопись** і т. п.

В справі увільнення наших людий, взятих в полон Москалями, одержала президія у відповіди на свої заходи письмо від міністерства заграничних справ, в котрім повідомляєть ся, що **російське правительство готове виміняти наших закладників голова за голову за російських закладників в Австрії.** В тім напрямі пороблено вже дальші доцільні кроки.

З нагоди **іменин митр. Шептицького** вислано йому ґратуляційну телєґраму. Вкінци подав голова до відома, що в найблизшім часі президія поробить заходи, щоби відбути **ряд конференцій з визначними парляментаристами союзних держав про українську справу.**

Сей звіт президії принято без дискусії до відома.

З черги п. **В. Темницький** подав до відомости Ради звіт **про справи Укр. Січового Стрілецтва** і про заходи президії в сій справі. Опісля принято до відома **реферат проф. Боберського** про діяльність секції для збереженя і будови **могил та памятників Укр. Січ. Стрільцям і жовнірам** союзних армій на українських землях. На основі сего реферату порішено приступити до заложеня окремого товариства для удержаня й окраси могил Стрільців і вояків. Подрібний статут сього товариства поручено випрацювати згаданій секції.

П. **Яр. Весоловський** реферував справу **реемiґрації (виселеня) українських виселенців з Америки.** На основі реферату порішено: 1) Приняти до відома предложенє д-ра Демидчука щодо уладжаня реемiґраційних заряджень для селян з Америки. 2) Скликати в найблизшім часі у Львові на нараду представників наших товариств фінансових, господарських, парцеляційних й еміґраційних та репрезентантів партійних управ, для докладного передискутованя й опрацьованя справи реемiґрації наших людий і капіталів з Америки до старого краю по війні.

З черги подав голова до відома Ради, що від нового року **виходити-ме в Будапешті тижневник в мадярській мові**, присьвячений українським справам, якого редактором стане **др. Стрипський.**

В справі кредитів на ратункову акцію наших фінансових інституцій подав голова до відома поясненя про ужитє і призначенє сих капіталів.

На внесенє **д-ра Л. Цеґельського** ухвалено в найкоротшім часі відбути окреме засіданє Заг. Укр. Ради в цїли ухваленя **енунціяції про українські національно-політичні справи, в котрій Заг. Укр. Рада заняла би публично становище супроти теперішного політичного положеня та політичних енунціяцій і заходів инших народів.**

(З львівського „Діла").

—o—

ПРЕЗИДІЯ З. У. РАДИ У НОВОГО МІНІСТРА ВНУТРІШНИХ СПРАВ.

Відень, 16. грудня 1915.

Вчера, в середу, 15. грудня, 1915 новий міністер внутрішних справ **князь Гогенльоге приняв** президію Загальної Української Ради на вступній конференції, яка мала за ціль навязати офіціяльні зносини між новим міністром і репрезентацію українського народа в Австрії.

Конференція, в якій взяли участь пп. **др. Кость Левицький, др. Евген Олесницький, посол Васильно, Ярослав Весоловський і Волод. Темницький**, розпочала ся о 10 год. рано. Президія З. У. Ради, представивши новому міністрови в загальних рисах становище і змаганя українського народу в теперішній війні, предложила йому також ряд біжучих домагань. **Князь Гогенльоге**, який зрештою є добрим знавцем української справи, зазначив, що українські змаганя йому відомі та, що він на своїм становищи старати-меть ся, **щоб український нарід заняв в австрійській державі місце, яке йому з огляду на його національні права, його значінє для держави і його становище в теперішній війні належить ся.**

З конференції з новим міністром внутрішних справ винесла **президія З. У. Ради як найкориснійше враженє.**

(„Діло" з 22-ого грудня, 1915 р.).

НЕ ПОПАДАТИ В РОЗПУКУ!

Львівська „Свобода" (ч. 40, з 18. грудня, 1915. р.) пише:

Воєнне положенє змінило значно відносини в Галичині. Богато наших виднійших або рухливійших людий покликано під оружє, деякі перед московським наїздом були змушені виїхати до західних австрійських країв і наше публичне народне житє підчас московського наїзду майже зовсім завмерло, бо його спинили силою наші відвічні вороги — Москалі. Замкнено українські товариства, заказано видавати українські ґазети і вивезено до Росії всіх виднійших Українців, котрі остали в краю. До того і сама війна безпосередно підтяла наш нарід. В наслідок воєнних ділань знищено богато наших сіл, забрано для військових цілий коні, худобу, господарські знаряди, то-що. На великих просторах нашої землі одна велика руїна.

З весною і в літі сего року прогнано наїзника і до нас вернули австрійські власти. Дехто сподівав ся, що під зглядом публичної адміністрації настануть у нас значнійші зміни сейчас з приходом сих властий до краю. Се не стало ся, бо серед самої війни, коли вся сила держави і її увага є звернена на одну одиноку ціль — на корисне покінченє війни, ніяких основних змін у внутрішнім житю не можна переводити і нема на се часу. Вернули давні урядники, котрих наш нарід знає добре з передвоєнних часів і про котрих нераз говорили наші посли в парляменті і соймі. Були проби кинути пятно москвофільства і зради на цілий наш нарід, але сї проби нашим противникам не вдали ся. Сьвіт занадто добре знає, як заховували ся наші люди підчас московського наїзду, знає, скільки патріотизму і жертвенности для нашої держави оказали наші селяни і знає вкінци, що того дуже часто бракувало нашим противникам.

Практика пішла тепер иншою дорогою.

Східна українська Галичина, де до вибуху війни політичними урядниками (в староствах, в намісництві) майже без найменьшої вимки були виключно Поляки, **з поворотом їх до краю прибирає на вні польське знамя. Про повітові виділи і міські уряди вже і не говорити — ті все були тільки в польських руках — а і тепер не є инакше.**

Зникають написи в українській мові, українським сільським громадам накидуєть ся польське урядованє і польські печатки, управу українських громад беруть Поляки в свої руки, в народних школах польські учителї, учительки, в громаді польські оповіщеня, одним словом—маєть ся вражінє, що ми десь в околици Тарнова або Кракова.

Наших людий в краю огорнула німа розпука. Утрудненя пашпортові, цензура письм і ґазет, брак врешті відважних людий на місци унеможливлюють в значній мірі оборону народних прав і лихо, яке вкрало ся тепер проти намірів австрійського правительства — істнує в многих наших околицях дальше.

Та чи є рація мимо того всего попадати в розпуку? Ні! Противно! Не пора нам плакати, а боронити прав свого народу! Правительство не знесло основних державних законів, охорона правна істнує і нині і тепер український нарід має в Австрії тісамі права, що мав їх перед війною. Коли дієть ся нам кривда, коли нехтують наші народні права, треба все доносити до президії намісництва в Бялій, до міністерств у Відни, та подавати про те вістку українським послам і українським часописям.

Кожде надужитя буде покаране і на будучє не повторить ся. Ми знаємо, що намісником Галичини є генерал Колярд, котрий кожде надужитє карає. Він вже дав докази, що уміє робити порядок, якого вимагає теперішна хвиля і інтерес австрійської держави.

А інтерес австрійської держави вимагає якраз того, щоби українство в Галичині було сильне. Се зрозуміли вже австрійські міністри і високі круги у Відни і управа австро-угорської армії, а війна дала їм в тім напрямі богатий досьвід. Всї вони знають тепер добре, що охороною австро-угорської монархії на північнім сході є Українці і сотворенє для них окремої держави з українських земель, здобутих від Росії. Знають про те і в сусідній Німеччині, котра в скріпленю українства і в сотвореню української держави бачить і для себе як найпевнійшу асекурацію перед можливими нападами зі сторони Росії в будучности. В скріпленю українства і в сотвореню української держави Австро-Угорщина і Німеччина мають свої господарські інтереси: Австро-Угорщина на Балкані, Німеччина в західній Азії, куди найкоротша їй дорога через Україну і Чорне Море; а те все можуть вони перевести, коли розібють Росію і сотворять українську державу.

Вкінци щодо самої східної Галичини, то, як сказано, верховодячі австрійські круги мають щодо неї ясні пляни. **Про те, щоби вона була якимось прихвостнем польської держави, нема навіть бесіди; ми сподїємо ся, що здійснять ся по війні наші домаганя з 1848. р. і ми в Австрії одержимо свою провінцію.**

Сего боять ся наші противники і їх нападає скажена лють. Але і нам все треба мати перед очима, що перед нами велика ціль і велика будучність, бо тоді не будемо зневохочувати ся щоденними дрібними, хоч і болючими подіями, які тепер переживаємо.

З другого боку і сих болючок ми вже тепер мусимо і можемо позбути ся! За нами закон і законною дорогою, обороною в кождім случаю надужитя його усуньмо! Ніколи і нікому не дарувати! Нехай сьвіт знає, що тут у східній Галичині живуть Українці, котрі вміють боронити своїх прав!

Закон видано для тих, що вміють його боронити! Проч зі зневірою!

—o—

ДЛЯ ВШАНОВАНЯ ПОСЛА М. ВАСИЛЬКА.

Товариський вечір від св. Миколу.

Відень, 19. грудня 1915.

Товариські сходини з нагоди іменин посла Миколи Василька з Буковини, уряджені в суботу, 18. грудня вечером в реставрації „Riedhof" українськими послами Буковини у Відни, зібрали численне товариство, в якім знайшли ся всі присутні у Відни наші політичні провідники, а також найвизначнійші члени тутешної української громади.

Ряд промов розпочав буковинський посол Сємака, даючи огляд діяльности і здобутків української репрезентації за останний рік, який минув від останного обходу іменин Солєнізанта, — діяльности і здобутків, звязаних з політичною діяльностю посла Василька.

Відповідаючи на сей привіт, пос. **М. Василько** зазначив, що успішний політичний провід в народі можливий лиш тоді, коли провідники мають довірє в народі і тимсамим основу для своєї діяльности. Такою основою — коли говорити про останний рік — була льояльність наших народних мас, була хоробрість наших жовнірів, наших Стрільців, наших гуцульських добровольців, була діяльність Боєвої Управи, була праця в Запомоговім Комітеті, була літературна праця наших політичних письменників, була праця наших послів. Все те разом і тільки те, уможливило, що провідники нашої репрезентації у Відни могли вести діяльність з такими успіхами, на які ми тепер можемо вказати, могли здобути собі такий авторітет в міродатних кругах.

Потім промовив голова Загальної Української Ради д-р Кость Левицький, вказуючи на заслуги Солєнізата в акції, яка вела ся за останний рік в тій цїли, **щоб покласти підвалини під Вільну Україну.**

Пос. **д-р Трильовський** вказав на значінє з'єдинения всіх українських партій з обох сторін кордону в імя спільної цїли, висловлюючи надію, що сї спільні зусиля посунуть українську справу наперед і **доведуть як не до самостійности України, то в кождім разі до заложеня підвалин свободи українського народу, до отвореня української правно-державної формації при Австрії.**

В імени У. С. Стрільців зложив Солєнізантови привіт **сотник Іван Коссак.**

Потім промовляли пп. пос. **Лукашевич**, проф. **Кобилянський**, курат о. **Калята, Калинович** і **Микетей.**

Співуча часть товариства утворила імпровізований хор, який переплітав промови співами.

Товариська гутірка затягнула ся до півночи.

(З львівського „Діла").

СИРІТСЬКИЙ ЗАХИСТ У ЛЬВОВІ.

—o—

В навечерє св. Андрея, дня 12. грудня 1915, отворено у Львові (при ул. Корняктів, ч. 1.) тихо й без розголосу **Захист для сиріт по жертвах війни.**

Не богато засіло їх до першого обіду, всего 7 діточок, одначе Комітет приготований на десятки, а навіть сотки дальших сиротят і має в Бозї надію, що сей скромненький початок стане засновком поважної інституції.

Управителька захисту, п. **О. Лучаківська**, подала своїм вихованкам на обід борщик, пшиґельки і кулешу. Аж любо було дивитись, як їм смакував сей перший обід у новій хатї. Навіть „аристократ" з вигляду, гарний 5-лїтний хлопчик з ясним кучерявим волосєм (покищо вихованок п. Ір. Домбчевської), почував ся яко гість дуже добре при столі в товаристві ровесників.

Зжиють ся разом ті діти і не буде ріжниць між ними, бо доля ті жертви війни злучила разом.

Семилїтний Стефан Шеретко і його пятилїтна сестричка Розалія стратили маму в падолисті м. р.; мама померла в шпитали, а батько (з заводу прецляр) служить при війску. Мають ще дома трилїтну сестричку Христину, яку також треба би дуже взяти до захисту, бо теперішна її опіка не така як би треба.

Два слїдуючі, рідні брати, 10-лїтний Іван і 4-лїтний Володимир Шерко з Замарстинова, круглі сироти; мама померла в липни на холєру, а тато, приїхавши з війска на відпустку, заразив ся також і в 4 дни опісля пійшов в слїди мами. Прикро було дивитись на ті діти, коли опікун привів їх до захисту, заголодовані, занедбані, без одежини, правдиві жертви війни.

Найстарший з вихованків се ученик II. кл. ґімн., Ґеньо Левицький; тато помер на холєру, а душевно зломаній мамі лишилось 6 дрібних, незаосмотрених діточок. Заки повстануть які бурси, найшов і він пристановище в Захисті, щоби не переривав шкільної науки.

Шеста кандидатка, 5-лїтна Анна Григулич з Тарнави вижної, ще не всціла приїхати; вона не має також нікого, бо маму убив в хатї шрапнель, а тата тяжко покалїчив, але й батько, відвезений до шпиталю в Унґварі, помер до кількох недїль.

Ось-такі і тим подібні сиротята стануть заповнювати сю нову інституцію. Малі вихованки будуть ходити до захоронки, а старші до школи; мешканє мають гарне, опіку щиру, **а про удержанє подбає суспільність, бо на таку ціль найде Комітет цїлком певно у всїх отворене серце.**

Нехай же росте щасливо нове гарне деревце, нехай розвинеть ся у величаве дерево, щоби в його тїни найшли охолоду та опіку сотки наших сиріт, яким недоля забрала так передчасно найбільший їх скарб, бо серце батьків — нехай там виховують ся на гарні, чисті характери Богу на славу, а Україні на пожиток!

В день св. Ап. Андрея, 1915 р.

о. Василь Лециняк.

(„Діло" з 16. грудня 1915).

З НАРОДНИХ ПІСЕНЬ НА ЗАНЯТИХ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ.

(З Волині).

—o—

I.

Ой, зза гори вітер завіває,
Козаченько в морі потапає,
На три беріжечки випливає,
До своєї матінки голос дає.
Його матінка з жалю умлїває.
— Не журись, мамцю, не втоплю ся,
Кого вірно люблю, то й верну ся.
Годї, годї, зятю жартувати,
Йди до дому своєї милої ховати.
Бо вже твоя мила наряджена,
На тисовії столи положена,
В бриндзильовую труну вложена,
А в вишневім саді схоронена,
В головах калина посаджена.
Як приїхав козак до могили,
Привязав коня до калини,
Приложив ухо до могили:
— Встань; мила, подвижи ся,
Хоч до мене словцем одозви ся,
Чи менї, мила, журити ся,
Чи йти до дому женити ся?
— Не стій, милий, не жури ся,
Йди до дому ожени ся.
Не жени ся в суботу,
Не бери вдову на сухоту,
Возьми дївку, то догляне тобі
І дїток і худібку.

Подала Ганна Чиж.

Борехівці, луцький повіт.

II.

Прийде весна і гай зазеленіє,
А милий мій на віки одойде
І головонька моя охворіє.
Огонь з очий на віки пропаде.
Я знаю те, що славою своєю
Не одведу покій своєй любві:
Нищечком з барвінку й деревію
Сплївши вінок, на хрест повішу твій.
Як я згадаю ту весну, що минула,
І лїто те і зиму ту,
І пісню ту, що ми колись співали,
Як спомяну, — серденько заспіває.

Подала Олена Питилюк.

Піддубці, луцький повіт.

III.

(За Руданьским).

Повій, вітре, на Вкраїну,
Де покинув я дівчину,
Де покинув карі очи,
Повій, вітре, о північи.
Вітер віє, вітер віє,
Серце вяне, серце мліє;
Вітер віє, не вертає,
Серце з жалю завмирає.
Як та мила позабула
Тай другого пригорнула,
То розвій ся по долині,
Не вертай ся з України.

(Піддубці, луцький повіт).

IV.

З неділї на понеділок,
Пійшли дівки на барвінок.
А Татари їх здігнали,
Кождий собі по дівчині взяли.
Настуненьку, чорнявую, молоденьку,
І взяв її на рученьку,
Повів її у сьвітлоньку,
Казав її постіль слати,
А сам засїв скрипку грати.
Не так грає як питає
Настуненьки молодої:
— Ой, Настуню, Настунењко,
Якого-ж ти роду?
Я роду богатого,
Я росту високого.
Запрягайте коні з стайні,
Поїдемо в гості далї.
Тільки зять на двір зїзджає,
Теща чари виношає.
— На ти, зятю, того пива,
Що я сама наварила.
Взяв зять пиво тай напив ся,
По конику повалив ся,
По конику вороному,
По стремени золотому.

(Піддубці, луцький повіт).

V.

Ой, вишенько, черешенько,
Листє твоє впало. —
Любив козак дівчиноньку —
Все його пропало.
Ой, місяцю, місяченьку,
В вечір сьвітиш, в вечір нї, —
Ой, козаче, гарний хлопче,
В вечір ходиш, в вечір нї.
А ти ходиш по долині,
А я ходжу по горі,
Чи ти тужиш так за мною,
Як я, серце, по тобі?
Я не тужу за тобою
Й не буду тужити;
Найду собі другу пару,
Буду з нею жити.

(Борухів, луцький повіт).

ПОЗІР! ДЖЕРЗИСІТСЬКІ РУСИНИ! ПОЗІР!

Заходом Бр. св. Стефана, від. 391 У. Н. Союза в Джерзи Сіти, Н. Дж.,

відбуде ся

В СУБОТУ, ДНЯ 29-ГО СТІЧНЯ С. Р.

ВЕЛИКИЙ 11-ИЙ БАЛЬ

в Elks Hall, 188 Grand St., Jersey City, N. J.

Початок о год. 4-ій пополудни.

Підчас балю буде грати первородна музика п. Я. Келичави.

ТИКЕТ 25 ЦНТ.

На сей баль запрашаємо сердечно всїх Русинів і Русинок так місцевих, як і з поблизьких околиць, а за гарну і веселу забаву ручить

9-12 КОМІТЕТ.

ЗАДОВОЛЕНИЙ.

Пан С. Г. Стомих є тепер зовсїм задоволений, а то від часу, коли прийшов до здоровля.

Він каже слїдуче: „Хочу подякувати Вам з глубини мого серця за Ваш цінний Трінера Американський Еліксір Гіркого Вина, який вилїчив мене зовсїм і який можу поручити передівсїм гірникам і всїм тяжко працюючим людям. Не міг я ані їсти, ані спати, але від часу вживаня сего средства можу їсти і спати добре. Єсьм задоволений. С. Д. Стомих, Бакс 135, Винкелман, Арізона".

Безсонність є звичайно наслїдком якихсь забурень способу травленя, передівсїм коли є получена з браком апетиту і затверджєнєм. Повиннісьте уживати в тих случаях Американський Еліксір Гіркого Вина. В скомплїкованих хоробах, в злім травленю, затверджєню і відбиваню, дізнаєте скорої полекші. Цїна $1.00.

Jos. Triner,
1333—39 S. Ashland Ave.,
(Adv.) Chicago, Ill.

Трінера Масть ділає скоро і усуває ревматичні і невральгічні болї, при перестудженях і по тяжкій праці. Цїна 25 цнт. і 50 цнт. З пересилкою 35 і 60 цнт.

ФРАНЦ ЙОСИФ (до Микити):
— Подай руку до згоди!

ІЗ МОЄЇ ПОДОРОЖИ ПО ЗАНЯТИХ УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ.

Менї приходило ся переходити пограничним поясом українських земель у Росії, починаючи від околиць на схід від Івангорода через Люблинщину й Сїдлеччину та через Білу до Берестя литовського, а відтам в сторону Дорогичина й дальше на північ і на схід через найдальші на північ висунені українські села. Відкладаючи докладний опис своєї подорожи до спокійнїйших часів, коли зможу використати свої записки й подати їх у викінченій формі, хочу тут подїлити ся з читачами тільки деякими вражінями.

Наперед щодо границї, доки сягає українська земля. Оскільки я міг переконатись, вона йде місцями далеко дальше на захід нїж се приймає ся дотеперішними вченими й російською статистикою. Українські оселї та дрібні острови української людности я стрічав доволї далеко поза граничною лїнією, зазначеною на мапах Величка, Нїдерле, Флорінського й инших, і як повоєнні обставини на се позволять та не змінять складу людности через виселюванє, заборону повороту, кольонїзацію і т. д., треба буде конче при помочи окремих людий прослїдити й нанець усталити сю малознану або місцями спірну українсько-польську границю.

Між польськими дописувателями з поля війни є загальний нахил зачисловати пограничних Українцїв до Поляків, головно з причини католицьких, а властиво унїятських симпатій людности, а часами також наслїдком припадкового уживаня польської мови в зносинах з польським населенєм. Щодо останнього, то наша людність українсько-польського погранича присвоїла собі, правда, уживанє польської мови, вважаючи польську мову панською, і співає навіть часто мішані польсько-українські піснї, які нам по-части й відомі з записок польських збирачів пісень. Одначе все те робить ся тільки в зносинах з Поляками. Дома тісамі люди говорять тільки по українськи. Лище місцями можна подибати випадки, що молодїж під впливом церкви пробує говорити по польськи, коли батьки ще твердо тримають ся своєї рідної мови. Се стрічав я навіть у таких місцевостях, що відірвані від звязку з одностайною українською територією або сильно перемішані.

По українськи говорять очевидно й Українцї латинського обряду, що наслїдком нерозумної полїтики російського правлїня та страху його перед мазепинською унією перейшли до латинської церкви.

Польські сьвященики, використовуючи унїятські симпатії людности, потрафили загорнути тисячі українських душ під свою опіку, але не вспіли зробити з них Поляків мимо найсильнїйших заходів. Всї виводи польських кореспондентів про Поляків-унїятів у тих сторонах мають такусаму вартість як подібні докази про „римо-католицьких" Поляків-селян на Українї, Буковинї, Гуцульщинї і т. д. Аж тепер можуть польонїзаційні заходи латинських сьвящеників принести більші наслїдки.

Українська людність полишила ся тільки декуди на місци. В деяких околицях її остало ся доволї богато і вічне голошенє про очищенє „польської" землї не має нїякої підстави, **але богато сіл справдї опустошило або в части або таки зовсім.** Се одначе стало ся не тільки наслїдком примусового виселеня, розпорядженого російськими властями. Тут завинило богато саме польське духовеньство (про се нїде не згадувало ся). Коли тільки в червни настала непевна пора, зачало польське духовеньство приватно між людьми, а при кінци й публично з проповідальницї агітувати за вимандрованем „православних" до Росії. Латинські сьвященики страшили, як се я ствердив у декількох селах, варварствами (!) ворожих військ; оповідали несотворені річи і радили людям „православної віри" втїкати чим скорше. Се могли польські ксьондзи робити тим лекше, що їх положенє в часї війни значно поправило ся. Рівночасно всюди, навіть з проповідальницї, ширило ся вістку, що Полякам і католикам нїчого не станеть ся і тому повинні всї католики лишитись на своїх господарствах. Що все те робили польські сьвященики не на приказ властий, а тільки з власної охоти і для власних цїлий, се зовсім очевидне і се найлїпше видно з того, що потім писали польські кореспонденти. Досить, що селяни в значній мірі вибрали ся з дому, а ті, що лишили ся, набрали такого поважаня перед латинською, себто польською вірою й польською мовою, що просто боять ся признати ся до православя і говорити по українськи. Оскільки до того причинили ся австрійські власти, які для порозуміня з людностю вживають польської мови, і яку тут ролю відіграли польські леґіонїсти, не мав я нагоди переконати ся.

Одначе факт остаєть ся фактом: застрашена українська людність боїть ся признатись до українства й калїчить по польськи. В однім селї, в якім, як я знав, жили самі Українцї і де була православна парохія, обсаджена, що рідко, сьвідомим і дїяльним Українцем, нїхто не хотїв менї відповідати по українськи. „Деж тут у вас Українцї?" — питаю ся далї трох молодих ще господарів. „Чому-ж ви калїчите по польськи, коли я питаю вас по вашому!" Люди замяли ся і щойно по якімось часї один з них відважив ся сказати, що він звичайно говорить так як я, **але тепер мусить по польськи, бо боїть ся, щоб йому не зробили чого.** Се потвердили і його товариші та розповіли потім докладнїйше про способи польської аґітациї. Тесаме трафило ся менї також у селї К. в околицях Пинська.

І. З. К.

(З „Вістника Союза визволеня України").

З ГОЛОВНОЇ КАНЦЕЛЯРІЇ У. Н. СОЮЗА.

Отсим подаєть ся до загального відома, що речинець приниманя нових членів і відділів до У. Н. Союза за половину вступного кінчить ся з днем 31. січня 1916. р., длятого просить ся тих, котрі хотять єще з повисшого опусту користати, прислати свої „Просьби о принятє" до Головної Канцеляриї У. Н. Союза найдальше до 31. січня 1916. р.

Гол. Уряд У. Н. Союза.

НОВИНКИ.

СТРАТИ В РЯДАХ УКРАЇНСЬКИХ СІЧОВИХ СТРІЛЬЦІВ.

В нинїшнім числї розпочинаємо друкувати 248. лїсту страт, видану австро-угорським мінїстерством війни дня 26. серпня 1915 року. В тій лїстї є виказані пораз перший страти Українських Січових Стрільцїв. Звертаємо на сю лїсту увагу наших читачів (вона друкуєть ся, як звичайно, на послїдній сторонї „Свободи"), бо знаємо, що многі з них мають між Українськими Січовими Стрільцями своїх рідних, приятелїв і знакомих.

—o—

УКРАЇНСЬКИЙ КОНЦЕРТ НА ЕЛІС АЙЛЕНД.

В сю недїлю (30-ого с. м.), о 2-гій годинї сполудня буде на острові Еліс Айленд український концерт, який уладжує хор нюйорської Української Бесїди під патронатом іміґраційного комісенера п. Фредеріка С. Гова.

До участи запрошуєть ся Українцїв з околицї. Судно до Еліс Айленд відходить точно о год. 12-тій в полудне і о 1-шій пополудни, а вертаєть ся до Ню Йорку перед 5-ою годиною під вечір.

—o—

ПОЛОНЕНІ УКРАЇНЦЇ В РОСІЇ.

Про українських полонених в Ташкентї, в Росії, оповідає барон Фльондор (Румун) з Буковини, який там також був полонений, а потім в дорозї визволив ся, ось-що: В таборі військових полонених в Ташкентї є більше число Українцїв з Галичини і Буковини. **З Галичини є:** резервовий поручник професор української ґімназії Теодор Примак з Коломиї (голова коломийської філії „Сільського Господаря"), хорунжі: Ілія Якимишин, Михайло Гайдукевич, Теофіль Дуб, Володимир Висоцький, Ярослав Гаврилюк, Михайло Пашуля, Михайло Заяць, Іван Гацман, а також хорунжий Українських Січових Стрільцїв Олена Степанівна. **З Буковини:** поручник Олександер Садагурський, хорунжий Іван Криско і Михайло Захарійчук. Є також богато українських низших жовнїрів. Подивляти належить — каже барон Фльондор — їх велику витривалість і незрушиму постійність віри в побіду нашої справи. В найприкрійших хвилях — приміром по упадку Перемишля, коли всї инші захитались, вони стояли непохитно і не тратили анї на хвилю надії. Спроваджено до Ташкенту звісного в Галичинї москвофільського провідника д-ра Володимира Дудикевича, який мав своєю появою і аґітацією вплинути на полонених з Галичини. Та се не помогло. Від Дудикевича всї відвернули ся, один лиш полонений резервовий поручник Крижановський, москвофіл, був його прибічником і — тільки всего. Сей Крижановський дав ся всїм українським полоненим добре в знаки; він слїдив їх і доносив на них; особливо злість його звернулась проти професора Примака за те, що сей сильно впливав на товаришів в патріотичнім дусї і піддержував їх віру і надію. За се відносились власти російські дуже ворожо до полонених Українцїв. **Приміром хорунжого Українських Січових Стрільцїв Олену Степанівну хотїли для пімсти умістити разом з мужвою і аж доперва просьба барона Фльондора виратувала її від сего.** Про наших цивільних закладників, яких також немало є в Ташкентї, не знав бар. Фльондор нїчого сказати — він з ними не стрічав ся. Як звісно, в далекім Ташкентї пробуває також на засланю посол Тимотей Старух з Бережан, котрого Москалї там вивезли.

—o—

ВОЄННЕ ВІДЗНАЧЕНЄ УКРАЇНКИ.

Панї Стефанїя Новаковська, жінка бувшого соймового посла д-ра Михайла Новаковського з Богородчан, одержала — як довідуємось з „Вістника Союза Визволеня України" — срібну медаль хоробрости 2-ої кляси за свою 8-місячну службу яко стрілець-санїтар, і за хоробрість у бою під Лисовичами коло Болехова. Варто пригадати, що свого часу панї Новаковську на донос Поляків арештовано та держано в тяжких умовах у тюрмі, відки на превелику силу вдало ся виратувати її чоловікови, що в часї арештованя не був дома, а в Стрільцях. То були часи, коли масово арештовано звісних патріотів-Українцїв за їх нїби „неблагонадежність". Панї Новаковській ставляно в вину навіть триманє „Лїтературно-Наукового Вістника", а зокрема виборчої мапки Богородчанщини, відки послує її чоловік.

—o—

ГЕРОЙСЬКІ ДЇЛА ЗОЛОЧІВСЬКОГО ПОЛКУ.

В недавних боротьбах коло Горицького примістка визначив ся незвичайно хоробро золочівський полк піхоти ч. 80. Три офіцирські патрулї сего полку здобули і обсадили один дім на Пюніка, прогнавши відтам серед сильного огню і рукопашної боротьби Італїйцїв, котрі з сего місця безнастанно острілювали наші війска при помочи метавок мін. Полк піхоти ч. 80 (золочівський) рекрутуєть ся з повітів: Золочів, Зборів, Броди, Перемишляни, Камінка Струмилова і Радехів і щодо національного складу є полком українським, в якім з давен-давна служила значна скількість резервових офіцирів Українцїв, з котрих много в часї теперішної війни наложило головами; перед війною сей полк був стаціонований у Львові.

НУЖДА МІЖ ЗБІГЦЯМИ В РОСІЇ.

Зі Стокгольму, столицї Швеції, доносять: Траґічне положенє російських збігцїв принимає, як пише російська ґазета „Біржевия Ведомости", з кождим днем більші розміри. Настоятель київського округа доносить, що голодні товпи збігцїв плїндрують по дорозї средства поживи. Богато з них гине з голоду. Мерцїв ховають без домовини. Проституція між молодими дївчатами збігцями прибирає щораз більші розміри.

—o—

ЯК СТЕПАНІВНА ЙШЛА В НЕВОЛЮ.

Вели транспорт наших полонених, а з ними й Степанівну. Коли прийшли до села Курян, бережанського повіта, стали відпочивати. Один хорунжий незамітно відбив ся і скрив ся в домі місцевого пароха о. Кордуби. Се була Степанівна. Переночувала на парохії, а досьвіта, коли всї ще спали, Степанівна десь пропала. О. Кордуба догадав ся, закликав свойого дяка Дмитра Улана, дав йому убранє сільської дївчини Каськи Комарянської та казав йому на кони гнати що сили в напрямі Вишнївчика. **Улан догонив хорунжого Степанівну під лїсом і передав їй одїж. Степанівна взяла річи тай скочила в лїс.** Від тої хвилї пропав про неї слух. Аж в пару недїль прийшла вістка, що в Росії находить ся австрійський бранець-дївчина. Коли її зловлено вдруге, незвісно.

—o—

П. ІВАН ГУНДЯК ЖИЄ.

З Пітсбурґа, Па., одержали ми отсе письмо:

В імени п. Івана Гундяка хочу спростувати новинку, поміщену в Ваній цїнній часописи зглядом його смерти.

П. Іван Гундяк в хвилї нервового розстрою стрілив в себе в самовбийчім намірі, однак відданий під лїкарську опіку, приходить до здоровля і є надія, що в короткім часї цїлковито подужає.

Се можу потвердити особисто, відвідуючи його в шпитали майже кождого дня, і говоривши про стан його здоровля зі шпиталевими лїкарями.

З повним поважанєм

З. Бичинський.

Від Редакції. Вістку про смерть п. І. Гундяка подали ми були на донесенє місцевих дописувателїв, таксамо як зробили се анґлїйські й инші українські часописи. Колиж та вість показала ся передчасною, то вона може п. Гундякови віщувати довге житє, як то звичайно люди кажуть, коли когось за житя подадуть помершим, — чого й ми недужому желаємо.

ВИСИЛКА КАЛЄНДАРІВ ДЛЯ ЧЛЕНІВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА!

Сим повідомляєсь Вп. П. секретарів відділів У. Н. Союза, що вислані на їх адреси календарі є призначені для всїх членів, котрі заплатили розмет до У. Н. Союза за місяць січень.

Дня 26-го січня вислано почтою калєндарі слїдуючим відділам: 162, 42, 195, 73, 24, 318, 277, 52, 198, 261, 3, 273, 124, 85, 22, 98, 21, 346, 31, 57, 82, 210, 205, 13, 150, 30, 246, 271, 69, 78, 291, 43, 293, 245, 262, 256, 18, 254, 9, 248, 123, 228, 138, 278, 71, 90, 174, 137, 238, 11, 17, 89, 290, 145, 191, 178, 202, 263, 181, 255, 401, 135, 39, 6, 113, 79, 8, 148, 19, 149, 41, 244, 51, 192, 381, 380, 206, 344, 314, 373, 347, 215, 388, 224, 371, 211, 332, 367, 288, 370, 223, 349, 203, 357, 392, 400, 317, 402, 241, 334, 320, 305, 397, 233, 250, 53, 140, 171, 303, 395, 180.

Пригадуєть ся Вп. секретарям дотичних відділів, щоби заняли ся відбором і розданем калєндарів членам своїх відділів. На случай неотриманя посилки, просить ся сейчас нас повідомити.

ГОЛОВНИЙ УРЯД У. Н. СОЮЗА.

ПОЗІР! ПОЗІР!

БАЙОНСЬКІ УКРАЇНЦЇ!

Заходом Бр. св. Арх. Михаїла, від. 213 У. Н. Союза в Байон, Н. Дж.,

—: відбуде ся :—

в суботу дня 29-го січня 1916 р.

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

в гали п. Майдаша, 94 Іст 21 Стр.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОД. 6.30 ВЕЧЕРОМ

ТІКЕТ 25 ЦНТ.

Половина чистого доходу призначено на Український Народний Дім в Байон, Н. Дж.

На сей баль запрошуємо сердечно всїх Українцїв та Українок місцевих і з поблизьких околиць, а за добру та веселу забаву ручить

11-13 КОМІТЕТ.

ВЖЕ ЛИШ КІЛЬКА ДНІВ!

ВЖЕ СОТКИ УКРАЇНЦЇВ У ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ СКОРИСТАЛО З ТОЇ ДІЙСНО НЕБУВАЛОЇ НАГОДИ, ЧОМУ-Ж НЕ МАЛО БИ ЩЕ БІЛЬШЕ СКОРИСТАТИ? ЧОМУ ОСОБЛИВО МОЛОДІ УКРАЇНЦЇ НЕ МАЮТЬ ВИКОРИСТАТИ СЬОГО?

ДО ВІДОМА ВСЇМ ЧЛЕНАМ І МІСЦЕВИМ УРЯДНИКАМ УКР. НАРОДНОГО СОЮЗА, А ТАКОЖ ВСЇМ ТИМ, КОТРІ ДОТЕПЕР НЕ Є ЧЛЕНАМИ У. Н. СОЮЗА.

На підставі ухвали, яку принято на річнім засїданю головного уряду Українського Народного Союза в жовтни м. р., отсим подаєть ся до загального відома, що Український Народний Союз принимає нових членів вже лише до кінця січня 1916. р., за ПОЛОВИНУ ВСТУПНОГО.

Від 1. січня 1915 р. нові ЧЛЕНИ Укр. Нар. Союза при вступі платили вступне в сумі $2.00. На підставі висше згаданої ухвали до кінця с. м. нові члени платять лише $1.00 вступного (за що отримають ґрамоту, відзнаку, книжочку і статут).

Кожде ТОВАРИСТВО ЧИ БРАТСТВО, котре приступить до У. Н. Союза яко відділ до кінця с. м., буде приняте за половину вступного т. є. $5.00 (за $5.00 отримає таксамо як перше за $10.00: книги, чартер і печатку відділу). Ся опустка є лише для тих нових відділів, котрі приступлять до Укр. Нар. Союза до 31-го січня 1916 р.

Кождий місцевий секретар (орґанїзатор) У. Н. Союза буде управнений, як і попередно, до 50 цнт. орґанїзаторської нагороди за кождого новозорґанїзованого члена.

Крім звичайної нагороди кождий місцевий ОРҐАНЇЗАТОР, ЧИ ТО УРЯДНИК ЧИ ЧЛЕН, отримає надзвичайну нагороду, коли до 31. січня 1916 р. зорґанїзує більше число членів до Укр. Нар. Союза. І так:

За 15 нових членів отримає гарну орґанїзаторську відзнаку.
За 25 нових членів отримає готівку в квотї $5.00.
За 50 членів отримає готівку в квотї $10.00 і гарну срібну відзнаку.
За 100 членів отримає готівку в квотї $25.00 і гарну золоту відзнаку.

Імена тих місцевих орґанїзаторів, котрі придбають меньше число нових членів як висше подано, будуть вписані в „Золотій Книзї" яко щирих робітників і орґанїзаторів Укр. Нар. Союза.

Тож, Панове місцеві урядники і члени та прихильники У. Н. Союза, беріть ся до працї і старайте ся приєднувати як найбільше число членів до У. Н. Союза, а також заслужити собі на добре імя в історії нашої орґанїзації.

До висше згаданих нагород КОЖДИЙ ЧЛЕН І МІСЦЕВИЙ ОРҐАНЇЗАТОР має повне право, коли на них заслужить.

Коли би хто потребував якихнебудь інформацій, нехай віднесеть ся по них на адресу:

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION,
P. O. Box 76, Jersey City, N. J.

ЗА ГОЛОВНИЙ УРЯД УКР. НАР. СОЮЗА:

Д. Капітула, гол. предс. У. Н. С.
М. Угорчак, гол. рек. секр. У. Н. С.
С. Ядловський, гол. фін. секр. У. Н. С.
А. Шаршонь, гол. касієр У. Н. С.

MORRIS FORST CO., ПРОДАЄ НАЙЛЇПШІ ЛІКЕРИ В АМЕРИЦЇ
200 SMITHFIELD STREET. PITTSBURGH, PA

Анґлія (до Німеччини): Ґерманїє, подай руку своїй старій приятельцї Британїї!

Німеччина: Схили ся трохи, бо через те зоруженє я не можу досягнути.

ПОЗІР! УКРАЇНЦЇ! ПОЗІР!

ПЕРЕСТАНЬТЕ ПЛАТИТИ РЕНТ, А СПЛАЧУЙТЕ НИМ СВОЮ ВЛАСНУ РЕАЛЬНІСТЬ!

У НАС МОЖЕТЕ НАБУТИ ЛОТУ, ДІМ АБО І ЦЇЛУ ФАРМУ ВІД ОДНОГО ДО ДЕСЯТЬ АКРІВ ЧИСТОЇ І УРОЖАЙНОЇ ЗЕМЛЇ ЗА ТІ САМІ ГРОШІ, ЩО ПЛАТИТЕ РЕНТ.

НАШІ ФАРМИ, ДОМИ І ЛОТИ находять ся лише 50 мінут їзди з Ню Йорку і є в НЮ БРОНСВІК, Н. ДЖ. Місто, яке є положене в дуже гарній околици, має 40 тисяч мешканців і є окружене великими фабриками, в яких кождий дістане стале занятє з доброю платою.

НАШІ УСЛІВЯ СПРОДАЖИ Є ДУЖЕ ПРИСТУПНІ ДЛЯ КОЖДОГО; приймаємо те, що хто може дати, а решта на місячні сплати як рент.

НАКОЛИ ХТО КУПИТЬ У НАС ЛОТУ, ДІМ АБО ФАРМУ, з причини своєї недуги не буде міг сплачувати, ми чекаємо доти, доки чоловік буде міг працювати. В случаю смерти купуючого, ми даємо даром лоту його родині, хотяй би він заплатив всего кілька долярів.

ТОЖ УКРАЇНЦЇ, не відкладайте на будуче, коли носитесь з гадкою заощадити що на старість і мати свою хату.

Відносіть ся до нас з повним довірєм, а будете нам вдячні, що ми Вас наклонили до набутя своєї хати.

ПАМЯТАЙ, ЩО В СВОЇЙ ХАТІ СВОЯ ПРАВДА.

По близші інформації пишіть по українськи до одинокої Американсько-Української фірми в околици Ню Йорку на адресу:

METUCHEN REALTY CO.,
206 Broadway, Ukrainian Dept. Room 8, New York, N. Y.

НАША ФІРМА Є ПІД ДОГЛЯДОМ ДЕРЖАВНОГО УРЯДУ НЮЙОРСЬКОГО СТЕЙТУ.

ПОЗІР! НЮ ЙОРК, Н. Й.! ПОЗІР!

Українське тов. „Січ" в Ню Йорку, Н. Й., відограє пораз другий аматорське представлене

„СТРАЙК"

сценічний образ з житя хліборобів в Галичині в 3-ох актах Н. Струтиньского.

в суботу, дня 29. січня 1916 р.
в MANHATTAN LYCEUM,
66-68 E. 4th St., New York, N. Y.

Ціни місць: Крісла І-рядні 75 цнт.; ІІ-рядні 50 цнт.; ІІІ-рядні 35 цнт.; IV-рядні 25 цнт.

ПО ПРЕДСТАВЛЕНЮ БАЛЬ ДО РАНА.

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 8. ВЕЧЕРОМ.
Режісер: п. О. ЯРЕМЧУК.
Музика тов. Лисенка під проводом п. П. ГУМЕНЮКА.

Вп. Родимці! Тов. „Січ" відограє представлене, з котрого половину доходу призначуєсь на поміч нашим братям-героям, котрі віддають своє житє, щоби видерти з пазурів московського царизму нашу так любу неньку Україну. Не жалуйте отже хвильки часу, а прибудьте численно на се представлене, а побачите там крім сего, також много забавок і штук, котрих мало хто видів. Таксамо принимаєть ся до тов. „Січ" членів без вступного. Тов. „Січ" платить тижнево запомоги 5 дол., а члени платять лише 35 цнт. місячно до товариства. 12—13

ПОЗІР! ЕМБРІДЖ, ПА.! ПОЗІР!

Отсим подаю до відома всім місцевим і позамісцевим Українцям в околиці Емрідж, Па., що заходом читальні „Просьвіти" ім. Тараса Шевченка відіграють аматори представлене

АМЕРИКАНСЬКИЙ ШЛЯХТИЧ

в неділю дня 30. січня с. р.

ОСОБИ:

Іван Розвага.................п. Михайло Качковський
Єва, його жінка.................п-ні Анна Яворська
Маруся, їх донька.................п-на Анна Хомуш
Михайло Чорний, Словак.................п. Василь Батіг
Марія, його жінка.................п-ні Марія Лазор
Джордж Шибайголова.................п. Іван Онуфрик
1 Гриць, молодий парубок.................п. Кость Біжик
2 Василь, молодий парубок.................п. Михайло Гринєвич
3 Данько, молодий парубок.................п. Василь Федишин
4 Петро, молодий парубок.................п. Николай Гомзяк
Детектив.................п. Михайло Витичак
Зузі.................п-ні Розалія Фук

ПОЧАТОК ТОЧНО О ГОДИНІ 6-ій ВЕЧЕР.
ВСТУП: для дорослих 25 цнт.; для молодших 10 цнт.
12 Дірігент сего представленя Андрій Стефанович.

УКРАЇНЦІ В ШІКАГО І ОКОЛИЦІ!

Читайте і памятайте, що тов. „Український Бандурист" — відіграє —

в неділю 30-го січня с. р.
у власній галі, при українській-народній церкві на Ірі і Робей ул.

оперетку Ів. Котляревського п. з.

„НАТАЛКА ПОЛТАВКА"

ПОЧАТОК О ГОД. 7.30 ВЕЧЕРОМ.
ВСТУП: 75, 50 і 25 цнт.

Хто вже бачив гру „Українського Бандуриста", певно прийде і сим разом і приведе з собою других — о що дуже просить ся.

12 „УКРАЇНСЬКИЙ БАНДУРИСТ".

ПОВІДОМЛЕНЄ.

Отсим подає ся до відома членам Сестрицтва св. Ольги, від. 318 У. Н. Союза в Нортгемптон, Па., що місячне (розмет) за місяць грудень 1915. р. зістало прислане до Гол. Канцелярії У. Н. Союза за пізно (5-го січня 1916. р.) і длятого не було оголошене в касовім звіті за грудень 1915. р. Однак се членам від. 318 не перешкаджає в їх членстві. Місячне за оба місяці буде оглошене в слідуючім касовім звіті за січень 1916. р. Щоби се більше не повторяло ся, просить ся присилати місячне до Головної Канцелярії Укр. Нар. Союза перед 30-тим кождого місяця.

Джерзи Сіти, Н. Дж., 26. січня 1916.
С. Ядловський, гол. фін. секр. У. Н. С.

РУХ В ВІДДІЛАХ У. Н. СОЮЗА.

КОТСВІЛ, ПА. Бр. Сошествія св. Духа, від. 248, буде мати дня 30. січня с. р. надзвичайний мітінг, на котрім кождий Українець може ще приступити до У. Н. Союза за половину вступного, а також до Братства без вступного. Котрі члени вже стояли в нашім відділі, а були суспендовані і є винні який довг до нашого відділу, — то всьо їм дарує ть ся і вони заплатять лише $1.00 вступного до У. Н. Союза і вступне до Братства. Котрі будуть приступати до нашого відділу яко зовсім нові члени, тії заплатять тільки $1.00 вступного, за що отримають: відзнаку, грамоту і книжочку. Наш відділ тому се оголошує, щоби кождий один о тім знав і прийшов на 30. січня до нашої галі коло церкви і скористав з того остатного дня, в котрім кождий чоловік може приступити до У. Н. Союза за $1.00. Також подаєть ся до відома всім членам нашого відділу, щоби кождий явив ся на тім мітінгу, а котрий член з якоїсь причини не зможе прийти на мітінг, мусить повідомити предсїдателя П. Мокрія (на адресу: P. O. Box 25, Coatesville, Pa.), з якої причини не може прибути на мітінг. Мітінг розпічнеть ся зараз по богослуженю. — П. Мокрій, предс. М. Пик, секр.

Хто би мав у себе українські картки з гарними вишивками або з видами (чисті або й записані), а хотів би дарувати їх (або бодай позичити) для ужитку архіву і вистави, зволить ласкаво прислати сі картки на адресу ред. „Свободи", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕНЯ.

(За оголошеня поміщені в сїй рубриці платить ся по 1½ цента за кожде слово за одноразово поміщене, а за дальші поміщеня по 1 цнт. за слово за кождочасне поміщене. — Оголошень женитьби не приймаєсь.)

Пошукую свого брата ЙОСИФА МАНДЗИНА, з села Новосілка, пов. Підгайці. Він перебував в Ню Йорку під ч. 141 Вашінґтон Ст. Хто би знав о нїм і подав мені його точну адресу, дістане 5 дол. нагороди. Голоситись прошу на адресу: Paul Mandzyn, 294 Orange St., Waterbury, Conn. 7-18

Пошукую МИХАЙЛА НИКИФОРЧИНОГО і ТАНАСІЯ РЕҐУША, родом з Кобак, пов. Косів, Галичина. Хто би о них знав, або вони самі, прошу зголоситись на адресу: Peter Morfhy, Beverly, Alta., Canada. 11-12

Пошукую братового сина ДМИТРА НИЧИКА, з села Дарехів, повіт Теребовля, Гал. Перед роком перебував в Джерзи Сіти, Н. Дж. Від того часу не маю о нїм вістки. Хто би о нїм знав або він сам, зволить зголосити ся до: Martyn Nyczyk, 193 Grand St., Jersey City, N. J. 11-13

Пошукую краянку ЮЛІЮ ГНИДА. Походить з села Бабіньце, повіт Рогатин, Гал. Перед 4 роками перебувала в Стейплетон, Н. Й. Хто би о нїй знав, або вона сама прошу ласкаво зголоситись на понизшу адресу. За подане її адреси дам $5.00 нагороди. John Bojanowski, 17 R. R. St., No. 831, Windber, Pa. 12

Пошукую в важній справі панну МАРІЮ ЛЬОМПИК. Походить з села Топільниці, повіт Старий Самбір. Перебуває правдоподібно в Філядельфії, Па. Хто би о нїй знав або вона сама, зволить подати свою адресу до: S. M. T., 21 Cicotte Ave., Detroit, Mich. 12

Пошукую своїх штаґрів ПЕТРА МОХОРУКА і МИХАЙЛА МОХОРУКА, з села Топоровець, пов. Городенка. Вони мешкали в Шікаґо. Хто би о них знав або вони самі, нехай зголосять ся на адресу: George Uhryn, P. O. Worthington, Ont., Can. 12

Пошукую моїх братів ЙОСИФА і МИХАЙЛА ТОМЧУК. Походять з села Колодівка, пов. Скалат, Гал. Перебували в Портчестер, Н. Й. Хто би о них знав або вони самі, зволять ласкаво зголоситись на адресу: Zofia Holowecka, 171 Colonial Ave., Montreal, Que., Can. 12

НА ПРОДАЖ РЕСТАВРАНТ В НЮ ЙОРКУ серед рухливої части міста. Бизнес вироблений. Ціна приступна. Добра нагода для зробленя бизнесу. Продаєсь з причини виїзду. Голоситись по близші условія до: A. Nowydka, 537 E. 6th Str., New York, N. Y. 12-14

ДО СПРОДАНЯ РУСЬКО-ПОЛЬСЬКИЙ РЕСТАВРАНТ. Добре вироблений бізнес. Голоситись до: „Restaurant", 169 E. 4th St., N. Y. City. 12-13

$100.00 ЗАДАТКУ, решта місячними ратами за мурований дім на дві фамілії, в поблизу „Крусібл Стіл Факторі", в Джерзи Сіти. Голоситись до: A. Mackray, 1947 Hudson Boulevard, near Fulton Ave., Jersey City, N. J. 11-13

ПОТРІБНО ДІВЧИНИ до помочи в шторі. Мусить уміти анґлійську мову і провадити штореві книги. Се місце є в однім з західних стейтів. Листи писати на адресу: „Potribno Diwczyny", 83 Grand St., Jersey City, N. J. 10-12

ПОТРІБНО ХЛОПЦЯ 16—18-літного до ґросерні і бучерні. Мусить уміти писати, числити і троха говорити по анґлійськи. Голоситись сейчас устно або письменно: Grocery Store, 68 Greene St., Jersey City, N. J. 10-12

ПОТРІБНО УКРАЇНЦЯ, котрий уміє анґлійську мову. Добра посада в Ріл Естейт офісі. Мешкане даром. Стала платня або на комісове. Той, що має знакомости в місті Байон має першеньство. Голоситись до: A. Makray, 1947 Boulevard, Jersey City, N. J. 10-13

ДО ВИНАЙМУ: мешкане з 4 кімнат і купальня за $12.00; 5 кімнат і купальня за $13.00. Голоситись до: Realty Company of New Jersey, 1947 Boulevard, near Fulton Ave., Jersey City, N. J. 10-13

ПОТРІБНО 100 ЛЮДИЙ до науки „пейпер генґінг". По скінченю науки даємо місця зі заробком від $5.00 до $12.00 денно. Інформації уділяємо безплатно. Зголошувати ся від год. 5—6 пополудни або листовно на адресу: 5-16

DECORATING CO.,
136 E. 57th St., New York, N. Y.

TEL. RECTOR 1468.

ПЕРШИЙ УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ
АВГУСТИН СМІТ
327 East 17th Street, New York, N. Y.
(межи 1-ою а 2-ою Аве.)

Переправаджує всякі американські справи правні у всїх тутешних кортах.
Виробляє чартери для українських Братств і Товариств.
Виробляє морґічі.
Переправаджує всякі справи старокраєві, як: купно і продажу ґрунтів, інтабуляції, справи спадкові, сирітські, стягане довгів і т. и. Старокраєві документи правні леґалізує ц. і к. австрійський конзулят.
Проте вже пора нам зрозуміти клич „Свій до свого", і з всякими справами прошу письменно чи особисто удаватись тільки до свого адвоката, котрий Вас чесно і совісно обслужить. 6—
Офіс отворений від год. 9 рано до 8 вечер.

З поважанєм
АВГУСТИН СМІТ, адвокат.

ОДИНОКИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР В НЮ ЙОРКУ.

Чому я оголошуюсь в сїй часописи?
Тому, щобк наших людий охоронити перед иншими неправдивими лікарями, які шумно оголошують себе в часописах.
Я є Українцем і говорю сею мовою.
Я лічу медично і хірурґічно недуги як: слабости уший, носа, горла, легких, серця, желудка, нирок, випади шкірні, нервові слабости, гоpoмойди і секретні недуги мущин і полові женщин.
Мій офіс є заосмотрений у всї найновійші і найконечнійші апарати, потрібні до оречення недуги і до курації.
Уділяю охотно відповіди на всякі запити кождому, хто до мене зголосить ся або напише. Кождий Українець повинен в потребі голоситись лиш до мене, а я радо уділю правдивої помочи. 14—

DR. JOHN SMITH, JR.,
327 E. 17 ST., NEW YORK, N. Y.

Мій офіс отворений в кождім часі. — Телефон: Stuyvesant 4493.

Зверніть Увагу!

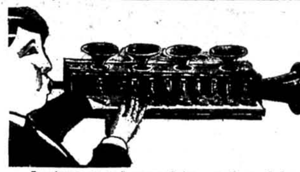
Спеціяльно в сім місяци даємо нагоду кождому в Злучених Державах і Канаді набути ґрамофон разом з 20-ма піснями, вартости $50.00 лише за $17.50.

15-ЛІТНА ҐАРАНЦІЯ!

Надішліть $5.00 на задаток а відворотною почтою отримаєте чудово-говорячу машину разом з 20 піснями які довільно позволяємо вибрати собі в нашім списі.

Жадайте нашого безплатного ілюстрованого цінника ґрамофонів і других музичних інструментів. Наш маґазин отворений щоденно, не виключаючи неділь і сьвят від 9-ої години рано до 10-ої вечером. 43ч—

GREATER NEW YORK PHONOGRAPH CO.,
310 GRAND STREET. D. 308 NEW YORK, N. Y.

Рідка нагода для всїх!

Тут бачите чудовий музичний інструмент, котрий був перше продаваний за дуже високу ціну, так, що могли його тільки великі богачі купити. Тепер продаємо по такій ціні, що кождий може його набути. Той інструмент є лекший до вивченя як скрипка, гармонія, фортепян і взагалі другі інструменти, а то з сеї причини, що він є голоснійший як усї другі інструменти. На сім інструменті можна вивчитись грати до 5-тьох днів. Голос має дуже звучний, так, що виглядає як би ціла банда грала і ніколи він не вийде з тону і є все готовий до ужитку. Ся орґаноліня є так гарно окрашена і виніклювано як новий доляр. Кождий може заробляти великі гроші сим інструментом. Можете грати по весїлях, на хрестинах і на забавах і будете славним музикантом в своїм місті і околици. Сей найгарнійший і важний інструмент коштує тепер лиш $2.75. Замовленя посилайте враз з належистостию на адресу: 9ч—

IMPORTING BOOKS CO., 492 Milwaukee Ave., Chicago, Ill.

ЛИС МИКИТА

ДУЖЕ ЦІКАВА КНИЖКА, ПИСАНА ВЕРШОМ. — З німецького переробив Іван Франко. — Ціна 40 центів.
Замовленя і гроші посилайте до:
„SVOBODA", 83 Grand St., Jersey City, N. J.

R. J. Glick Агент асекураційний від огня.
Офіс находить ся —39
в WILLIAM McCONNEL BUILDING
SHAMOKIN, PA.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ!
УЧІТЬ СЯ АКУШЕРІЇ В НАШІЙ ШКОЛІ, АБО У СЕБЕ ДОМА. ПО УКІНЧЕНЮ ВИДАЄМО ДИПЛЬОМ. Лічимо успішно всякі слабости мущин, женщин і дітий. Адресуйте:
Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery
229 E. 14th St., Dpt. S. New York, N. Y
Telephone: Stuyvesant 933.

ЖМІЄЧНИК є одним з найлїпших домашних ліків і певним средством проти ревматизма, болів плечий, коленя і болів грудий. Є помічне на болї голови, на болї суставів у рук і ніг, на легкий параліж карку, болї горла і зубів. СЕЙ ЛІК Є ВИРОКУ СЛАВНОГО Д-РА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО.
Відносіть ся до ґенерального аґента, залучаючи 2-центову марку на відповідь. 133—феб 11
MIKE FEDIW.
47 Ridge St.,
Hastings upon Hudson, N. Y.

КНИЖОЧКИ ПЛАТНИЧІ для Братств і Товариств до вписуваня місячних вкладок, можна дістати в друкарни „Свобода" по ціні 7 цнт. штука.

ПАВЛО КЕЛИЧАВА
МУЗИКАНТ І ДИРИҐЕНТ.

ДОСТАРЧАЄ МУЗИКИ НА КОНЦЕРТИ, ПРЕДСТАВЛЕНЯ, БАЛІ, ПІКНІКИ, ПОХОДИ І ВЕСІЛЯ.

ДАЄ ЛЄКЦІЇ НА ВСЇХ ІНСТРУМЕНТАХ — СМИЧКОВИХ І ДУТИХ.

АДРЕСА:
P. KELECHAWA,
138 Morris St., 67 Greene St.,
Jersey City, N. J.

НЕ КУПУЙТЕ СІРНИКІВ (мечків) та не тратьте тільки гроший бо вже вийшла в Америці
НОВІСТЬ
вічна запальничка, разом з олівцем, а коштує разом з пересилкою лише 35 центів.
Належитість присилайте почтовими марками, або мони-ордером. Агентам добрий рабат. Належитість посилати на адресу: 154ч—
MANUFACTURING CO.,
161 E. 4th St., Dep. 3, New York, N. Y.

ПОЗІР! ВАЖНЕ! ЧИТАЙТЕ!
Вже вийшла на 160 сторін ілюстрована (з дуже гарними образками) книжка
„З ТЕРЕНІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ".
В тій книжці є описані всї галицькі і буковинські повіти, міста, місточка і села до дотепер ґаздують Москалі. Єсли не маєте з дому жадного листа, то з тої книжки довідаєтесь, що ся діє в Вашій родинній місцевости. Спис всїх убитих, ранених і полонених Русинів-Українців і Поляків з поданем, хто де служив при війску і хто відки походить родом і з котрого повіту.
Ся книжка є дуже важна і інтересна, повинна находитись у кождого і в кождій хаті.
Ціна 50 цнт. Позамісцеві можуть присилати мони-ордер або стемпсами (канадійських не приймаєсь). Тому спішіть ся, єсли хочете мати ту книжку, бо наклад дуже малий. Агентам значний опуст. Пишіть на адресу: 14ч—
SKLAD KNYZOK, B. Kulikowski,
161 E. 4th St., Dep. 3. New York, N. Y.

ПОЗІР УКРАЇНЦІ! Виробляємо ҐЕРДАНИ з кораликів до годинників з гербом України, ціна одного ґердана з більших кораликів $1.50. з меньших кораликів $2.00. Січовий з золотим гачком $3.00. Маємо до продажи коралики у всяких кольорах ціна 25 цнт. за один бонч. Адресуйте: RUSKIJ BAZAR. 168 E. 4th Street, New York, N. Y. 94—

Даром!

ВЕЛИКИЙ ВОЄНИЙ ЗОШИТ, який містить 58 образків знятих з поля битви. На сих образках побачите як то війна виглядає! Сей зошит даємо даром до книжки з ТЕРЕНІВ ВЕЛИКОЇ ВІЙНИ. Се є дуже інтересна книжка під сю пору. Коштує лише 40 цнт. Гроші можна присилати стемпсами. Наклад невеликий, тож спішіть і пишіть еще нині до: RUSKA KNYHARNIA, 38 St Marks Pl, New York, N. Y. —13

НАЙНОВІЙША УКРАЇНСЬКА КОСТЮМЕРІЯ В НЮ ЙОРК, Н. Й.

Має до випожички всякого рода костюми до представлень і балів маскарадових як також до ріжних драм прм. „СІЧИНСЬКИЙ ПОТОЦЬКИЙ", котрих не дістанете в жадній костюмерії. Маємо також всякого рода прибори до характеризації як: перуки, бороди, вуси і шмінки. Все те випожичаю по дуже приступній ціні.

Замовленя присилайте 8 днів перед представленєм.

A. MALANCHUK 142ч-26
143 E. 4th Street, New York, N. Y.

ВАЖНЕ ДЛЯ ТИХ, ЩО ГРАЮТЬ АМАТОРСЬКІ ПРЕДСТАВЛЕНЯ.

ПЕРША РУСЬКА КОСТЮМЕРІЯ

Посїдає великий склад першорядних народних русько-українських і иншого рода добірних костюмів як також потрібні прибори до характеризованя осіб, які: перуки, волося, бороди, вуси, шмінки і т. п. Річи ті випожичаємо по дуже низьких цінах. В нюйорських околицях убираємо і характеризуємо аматорів відповідно до роль граючих на сцені. При замовленях треба присилати спис осіб і потрібних річий. Замовленя треба присилати що найменше 8 днів перед представленєм на адресу:

Mrs. E. UHORCHAK, 310 2nd Street, Jersey City, N. J.

ВЕЛИКА НАГОДА! ВЕЛИКА НАГОДА!
„ВЕЛИКИЙ БОГОГЛАСНИК" або збір церковних пісень на цілий рік. Самих різдвяних пісень є 51, а всїх пісень кількасот. Се є найбільший збірник набожних пісень, які появили ся друком. Книга в полотняній оправі з пересилкою за $1.50.
З кождим примірником висилаєть ся яко подарок 3 воєнні мапи, з портретами володарів сьвіта. Мапи для інтересуючих ся війною є неоцінені.
Посилайте гроші на адресу: 10-12
M. J. TKACZ,
112 Grant St., Olyphant, Pa.

НА ФАРМИ! Найпевнійша і спокійна будучність в старости жде чоловіка, коли він є обізнаний з ґаздівством на фармі. Землї по 7 до 15 долярів за акер на сплату. Свої люди. Всї вигоди на місци. Пишіть до: 10-13
T. KORZENIOWSKI, Alger, Mich.

ЧУДО! ЧУДО!
За $3.25
СІ ДВІ МАШИНКИ

КУПУЙТЕ! ТІЛЬКО НА КОРОТКИЙ ЧАС!

1) Найновійший ґрамофон, який тепер появив ся; грає ліпше як той, що коштує $30.00, грає ріжні пісні, танці і воєнні марші. На сю машину можна закладати найбільші плити і певно ліпше Вас вдоволить, як той, що коштує великі гроші. Плити додаємо даром. 1—

2) Машинка до домашного театру, яка показує воєнні образки, муки Ісуса Христа і сьмішні образки.

Сї дві річи розвеселять кожду хату. До машинки додаємо ріжні образки. До машинки не потреба електричного сьвітла, тільки є в нїй нафтова лямпка. Усї доклади даємо до машинки. Сї образки може показувати навіть мала дитина. Не посилайте усїх гроший, тільки вишліть 75 цнт. задатку, а ми Вам вишлемо ґрамофон і машинку, а решту доплатитете як вам привезе товар до Вашого дому. Замовленя посилайте на адресу:

IMPORTING HOUSE,
953 W. Erie Str., Chicago, Ill.

ДО ВІДОМА ВСІМ, ЩО КУРЯТЬ ЦИҐАРЕТКИ „УКРАЇНА".

ЖАДАЙТЕ ВСЮДИ І У ВСЇХ ШТОРАХ І ПО СТЕНДАХ ЦИҐАРЕТОК „УКРАЇНА". ЗАМОВЛЕНЯ ПОСИЛАЙТЕ НА АДРЕСУ: „UKRAINA", 168 E. 4th ST., NEW YORK, N. Y. 12—

ПОЗІР! Коли хочете дістати оказове число українського місячника „СЛОВО", пішліть 5 цнт. одноцентовими марками на адресу: SLOWO, Box, 202-C, Scranton, Pa. 11-13

ПОЗІР!

„Свобода" коштує у Злучених Державах 2 долари, а в Канаді 3 долари річно.

За се кождий передплатник дістане в 1916-ім році 157 чисел найбільшої української ґазети і буде належати до 25-тисячної найсьвідомійшої української громади (передплатників „Свободи") на американській землї.

Кождий передплатник „Свободи" заслужить ся богато для української народної справи, як придбає для своєї ґазети кількох нових передплатників на 1916-тий рік.

Адреса:
„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

КОЖДИЙ сьвідомий Українець повинен мати в своїй хаті портрета великих українських мужів як: Т. Шевченка, Ів. Франка, М. Грушевського, М. Павлика, Б. Хмельницького і І. Мазепи. Величина 16x20 цалів, ціна 50 центів за один. Книжки до читаня, молитвенники, кобзарі і всякого рода календарі. Пишіть на адресу: 76—

RUSKA KNYHARNIA.
im. T. Szewczenka
168 E. 4th St. New York, N. Y.

ПОСИЛАЙТЕ ГРОШІ РОДИНАМ ДО СТАРОГО КРАЮ
через
„Американсько-Українське Бюро"
ЗАІНКОРПОРОВАНЕ ПІСЛЯ ПРАВА СТЕЙТУ НЮ ЙОРК.
Повстаьше з „Народної Канцелярії" тов-а „Укр. Нар. Ради" в Америці.
ЦІНА: за 100 корон 14 долярів.
КОРИСТАЙТЕ З НИЗКОЇ ЦІНИ І ВИКОРИСТАЙТЕ НАГОДУ, КОЛИ ВАШИМ РОДИНАМ ГРОШІ ЯК НАЙБІЛЬШЕ ПОТРІБНІ.
ГРОШІ ПОСИЛАЙТЕ МОНИ-ОРДЕРАМИ АБО В РЕДЖІСТРОВАНИХ ЛИСТАХ НА АДРЕСУ:
AMERICAN UKRAINIAN EXCHANGE, Inc.,
520 E. 6th St., New York, N. Y.

MORRIS FORST CO., 200 Smithfield Street, Pittsburgh, Pa.

ПИШІТЬ ПО ЦІННИК КНИЖОК ДО ДРУКАРНІ „СВОБОДИ".

ВИКАЗ
УБИТИХ, РАНЕНИХ, ПОЛОНЕНИХ І ПРОПАВШИХ УКРАЇНЦІВ У ТЕПЕРІШНІЙ ВІЙНІ.

СКОРОЧЕНЯ:

п. = піхота (інфантерія)
стр. = стрільці (єгри)
у. = улани
д. = драґони
а. = артилерія (полева)
а. кн. = артилерія кінна
а. гір. = артилерія гірська
а. кр. = артилерія кріпосна
г. = гавбиці (полеві)
г. т. = гавбиці тяжкі
пн. = пionіри
сап. = сапери
тр. = трен (достава амуніції і живности)
с. = санітети
л. = ляндвер (піх. краєвої оборони)
у. л. = улани ляндвери
а. л. = артилерія ляндвери
г. л. = гавбиці ляндвери
з. о. = загальне ополчене (ляндштурм)
ж. = жандармерія
ск. ст. = скарбова сторож.

Подане при імени число означає полк (реґімент), баталіон або дивізію.

(Дальше).

Листа утрат ч. 169

ПОЛОНЕНІ:

Глистак Іван, 30 п.
Головецький Федор, 24 п.
Голик Василь, 24 п.
Гриник Стефан, 24 п.
Ґаспарович Петро, 24 п.
Ґлодовий Василь, 24 п.
Ґордій Никифор, 24 п.
Ґорецький Никола, 24 п.
Ґорецький Стефан, 24 п.
Греблюк Никола, 24 п.
Даскальчук Іван, 24 п.
Дерешенюк Михайло, 24 п.
Допчук Йосиф, 24 п.
Калуцький Войтко, 24 п.
Кантемірчук Дмитро, 24 п.
Каштелян Іван, 24 п.
Кличук Василь, 100 п. (в Сербії)
Коцул Іван, 24 п.
Колярич Йосиф, 24 п.
Колінар Йосиф, 24 п.
Константинюк Стефан, 24 п.
Косендяк Іван, 30 п.
Косован Гаврило, 24 п.
Костюк Амфілягій, 24 п.
Костюк Василь, 24 п.
Костинюк Олекса, 24 п.
Кошелюк Василь, 24 п.
Коваль Іван, 24 п.
Ковалик Іван, 24 п.
Ковбаснюк Дмитро, 24 п.
Козак Олекса, 24 п.
Козак Василь, 24 п.
Козак Михайло (в Сербії)
Козокар Севастіян, 24 п.
Козокарин Іван, 24 п.
Козокарин Юрко, 24 п.
Кравчук Іван, 24 п.
Курса Йосиф, 24 п.
Кустрин Дмитро, 24 п.
Кицелюк Михайло, 24 п.
Кифюк Никола, 24 п.
Киселиця Петро, 24 п.
Кизима Ілько, 24 п.
Лабяк Войтко, 24 п.
Лабів Федор, 24 п.
Лацяк Войтко, 24 п.
Ласичук Никола, 24 п.
Лазар Іван, 24 п.
Лазарович Василь, 24 п.
Лазарович Михайло, 24 п.
Лазарик Іван, 24 п.
Лех Андрій, 24 п.
Лесько Юрко, 24 п.
Леськів Теодор, 30 п.
Ліпняк Кость, 24 п.
Любів Петро, 24 п.
Лупяк Юрко (в Сербії)
Максимчук Іван, 24 п.
Малещук Никола, 24 п.
Мальмич Михайло, 24 п.
Малоґа Яків, 24 п.
Манівський Іван, 24 п.
Марчинський Франко, 24 п.
Матіящук Федор, 24 п.
Мельник Ілько, 24 п.
Мельник Семен, 24 п.
Модь Дмитро, 24 п.
Микитюк Михайло, 24 п.
Михальський Іван, 24 п.
Несторик Іван, 24 п.
Новадорський Іван (в Сербії)
Новак Іван, 24 п.
Паляниця Ілько, 24 п.
Палійчук Олекса, 24 п.
Патковський Павло, 24 п.
Павлюк Дмитро, 24 п.
Пазюк Іван, 24 п.
Пелех Андрій, 30 п.
Петричук Петро, 24 п.
Петрик Михайло, 24 п.
Петрищак Іван, 24 п.
Пнявський Іван, 24 п.
Подраський Антін (в Сербії)
Проців Михайло, 19 л.
Проскурняк Маковей, 24 п.
Прискарян Григорій, 30 п.
Рус Іван (в Сербії)
Руснак Дмитро, 24 п.
Рибюк Гіполит, 24 п.
Риптик Танас, 24 п.
Семака Трифон, ж.
Семчук Василь, 24 п.
Семотюк Василь, 24 п.
Сенюк Мафтей, 24 п.
Середюк Урлиник(?), 24 п.
Смук Петро, 24 п.
Снаський Іван, 24 п.
Соник Дмитро, 24 п.
Соник Іван, 24 п.
Сорич Никола, 24 п.
Стасюк Іван, 24 п.
Симогук Григорій, 24 п.
Танасійчук, 24 п., 6 комп.
Тарновецький Теодор, 24 п.
Терцутяк Никола, 24 п.
Ткачук Никола, 24 п.
Ткачик Василь, 24 п.
Тмуш Стефан, інф. (в Росії)
Триноґа Михайло, 24 п.
Тимосишин Стефан, 24 п.
Тимофійчук Петро, 24 п.
Фармуґа Юрко, 24 п.
Федорак Федор, 24 п.
Фемпн Василь, 24 п.
Фенюк Дмитро, 24 п.
Фіцич Никола, 24 п.
Фока Никола, 24 п.
Франкевич Іван, 24 п.
Футулейчук Іван, 24 п.
Хіфов Юрко, 24 п.
Царцюк Іван, 24 п.
Цибулька Іван, 24 п.
Чалор Сава, 24 п.
Чемеринець Юрко, 24 п.
Черарин Захар, 24 п.
Чобая Василь, 24 п.
Чоботар Гнат (Юрія), 24 п.
Чоботар Тимон (Юрія), 24 п.
Чоботарин Іван, 24 п.
Чобука Юрко, 24 п.
Чорний Іван (Юрія), 24 п.
Чорний Омелян, 24 п.
Чорний Омелян (Юрія), 24 п.
Чорний Никола (Тимка), 24 п.
Чорний Семен, 24 п.
Чорний Трифон, 24 п.
Чорновіль Никола, 24 п.
Чулина Косма, 24 п.
Чибор Григорій, 24 п.
Яцко Дмитро, 24 п.
Якібчук Михайло, 24 п.
Яківчук Ілько, 24 п.
Якимчук Іван, 24 п.
Ярославський Леопольд (в Сербії)

Листи утрат

чч. 170—247 не прийшли з краю.

Листа утрат ч. 248

видана 26. серпня 1915.

Виказані в тій лісті **Українські Січові Стрільці** значимо буквами: У. С. С. Подаємо також побіч кождого Стрільця отсі дати (о скільки вони подані військовими властями): повіт, місцевість і рік уродження.

УБИТІ:

Коберський Лев (ляйтн.), У. С. С., Самбір, 1895 (29. XI, 1914)
Пеленський Стеф. (ляйтн.), У. С. С., Рудки, Комарно, 1895 (19. XII, 1914)
Сух Михайло (хорунжий), У. С. С., Львів, Чижиків, 1894 (3. II, 15)
Абрисовський Вас., У. С. С., Львів, Толщів, 1889 (28. IX, 1914)
Амброзяк Дмитро, У. С. С., Коломия, Трач, 1893 (11. II, 1915)
Амброзійчук Павло, У. С. С., Борщів, Устє, 1894 (4. III, 1915)
Антоняк Юрко, У. С. С., (1. XII, 1914)
Бабій Гриць, У. С. С., Збараж, Добромірка, 1895 (28. IX, 1914)
Байдак Василь, У. С. С., Гусятин, Кривеньке, 1896 (28. IX, 1914)
Баюрчак Петро, У. С. С.
Бехметюк Ілько, У. С. С., Надвірна, Сідлиска, 1893 (9. IV, 1915)
Беч Іван, У. С. С., Старий Самбір, Головецко, 1895 (28. XI, 1914)
Бернацький Волод., У. С. С., Львів, Підбірці, 1898 (1. III, 1915)
Безпалко Іван, У. С. С. (фельдф.), Золочів, Городилів, 1895 (17. II, 1915)
Безпалко Василь, У. С. С., Золочів, Городилів, 1895 (3. XI, 1914)
Білячук Михайло, У. С. С., Косів, Жабє, 1897 (28. IV, 1915)
Богданович Роман, У. С. С., Львів (28. X, 1914)
Борч Василь (помер у полоні в Росії 1. II, 1915)
Бровко Ілярій, У. С. С., Заліщики, 1894 (20. X, 1914)
Брикович Стеф., У. С. С., Тернопіль, 1892 (28. X, 1914)
Булиґа Нестор, з. о., ж. (17—19. VI, 1915)
Василач Микола, У. С. С., Надвірна, Парище, 1894 (25. XI, 1914)
Веприк Іван, У. С. С., Косів, Яворів, 1894 (помер в Мункачи, Угорщ., 25. III, 1915)
Вінтоняк Вас., У. С. С., Печеніжин, Космач, 1892 (19. XI, 1914)
Вітик Миколо, У. С. С., Сянік, Новосілці, 1887 (28. X, 1914)
Волошин Іван, У. С. С., Перемишль, 1894 (4. XI, 1914)
Вовк Микола, У. С. С., Тернопіль, Воробіївка, 1895 (28. IX, 14)
Гаврилів Федь, У. С. С., Золочів, Трудовач, 1892 (4. XI, 1914)
Гаврилюк Стефан, У. С. С., Коломия, Іспас, 1895 (20. IV, 1915)
Гавришкевич Мих., У. С. С., Бібрка, Гринів, 1896 (3. XI, 1914)
Головінський Кость, У. С. С., Вадовиці, 1893 (26. IV, 1915)
Грицюк Ілько, У. С. С., Коломия, Балинці, 1895 (7. V, 1915)
Грицина Вас., У. С. С., Рава Руська, Корні, 1892 (24. IX, 1914)
Ґадяк Йосиф (помер у шпитали в Росії 17. I, 1915)
Ґеник Василь, У. С. С., Печеніжин, Березів, 1894 (9. IV, 1915)
Ґорчаковський Володислав, 32 а. (8—10. VII, 1915)
Ґурнік Іван, У. С. С., Жидачів, Миколаїв, 1895 (4. XI, 1914)
Ґурнікевич Гринь, У. С. С., Рогатин, Чернів, 1890 (24. X, 1914)
Данищук Петро, У. С. С., Косів, Брустури, 1896 (1. V, 1915)
Дупрейчук Танас, У. С. С., Косів, Поляниці, 1894 (1. V, 1915)
Дитко Антін, У. С. С., Жидачів, Розділ, 1889 (4. XI, 1914)
Жилинський Михайло, У. С. С. (9. I, 1915)
Закалик Андрій, У. С. С., Бібрка, Звенигород, 1894 (17. X, 1914)
Заводович Петро, У. С. С., Тернопіль, 1893 (25. X, 1914)
Іличук Василь, У. С. С., Косів, Красноїла, 1897 (29. IV, 1915)
Карпяк Михайло (помер у шпитали в Росії 31. I, 1915)
Карпин Федь, У. С. С., Бібрка, Звенигород, 1893 (1. V, 1915)
Кілюк Юра, У. С. С., Косів, Річка, 1895 (4. XI, 1914)
Коломийчук Вас., У. С. С., Печеніжин, Люча, 1894 (1. XII, 1914)
Кордюк Юліян, У. С. С., Львів, 1894 (24. IX, 1914)
Корінь Данило, У. С. С., Львів, 1895 (24. IX, 1914)
Костяк Андрій (помер у шпитали в Росії 26. I, 1915)
Коваль Іван, У. С. С., Сколє, Синевідско, 1895 (28. X, 1914)
Козьол Іван, У. С. С., Золочів, Переволочна, 1895 (24. IX, 14)
Кривовяза Олекса, У. С. С., Ліско, 1897 (16. X, 1914)
Кульчицький Іван, У. С. С., Самбір, Кульчиці, 1893 (27. XII, 1914)
Кулик Федько, У. С. С., Львів, Цеперів, 1896 (25. III, 1915)
Курендаш Олекса, У. С. С., Косів, Гринява, 1896 (1. V, 1915)
Ляшкевич Волод., У. С. С., Снятин, 1896 (16. I, 1915)
Лешків Тимко, У. С. С., Дрогобич, Лішня, 1897 (23. X, 1914)
Луцик Ромуальд, У. С. С., Сокаль, Шмитків, 1892 (9. I, 1915)
Максимюк Микола, У. С. С., Косів, Прокурова, 1897 (1. V, 1915)
Маліяш Теодор, Др., (капр.), У. С. С., Тернопіль, 1888 (7. IV, 1915)
Маротчак Михайло, У. С. С., Косів, Красноїла, 1896 (4. XI, 1914)
Марущак Роман, У. С. С., Коломия, Турка, 1894 (3. XI, 1914)
Матійчук Федь, У. С. С., Косів, Прокурова, 1896 (1. V, 1915)
Матюк Петро (помер у шпитали у Львові 29. I, 1915)
Мицканюк Михайло, У. С. С., Косів, Яворів, 1895
Олексовський Гриць, У. С. С., Дрогобич, Ясениця сільна, 1896 (23. X, 1914)
Падій Михайло, У. С. С., Коломия, Пядики, 1893 (11. II, 1915)
Палійчук Василь, У. С. С., Косів, Брустури, 1895
Павлюк Микола, У. С. С., Печеніжин, 1896 (21. XII, 1914)
Павлюк Семен, У. С. С., Коломия, Кулачківці, 1893 (24. XI, 1914)
Петращук Степан, У. С. С., Надвірна, Ямна, 1895 (22. III, 1915)
Петрів Володимир, У. С. С., Станиславів, Крехівці, 1895 (1. V, 1915)
Петрович Михайло, У. С. С., (28. X, 1914)
Попенюк Кость, У. С. С., Косів, Рибно, 1887 (1. V, 1915)
Пик Федір, У. С. С., Самбір, Биків, 1895 (9. IV, 1915)
Ребенчук Іван, У. С. С., Косів, Яворів, 1895 (1. V, 1915)
Рудницький Яків (цуґсф.), У. С. С., Жовква, Вязова, 1894 (1. V, 15)
Савчук Дмитро, У. С. С., Товмач, Отинія, 1896 (29. IV, 1915)
Савицький Володимир, У. С. С., Перемишль, 1895 (4. XI, 1914)
Савич Василь, У. С. С., Броди, Паньківці, 1897 (28. IV, 1915)
Сенюх Іван, У. С. С., Дрогобич, Воля Якубова, 1894 (28. IX, 14)
Скробач Іван, У. С. С., Рогатин, Путятинці (23. IX, 1914)
Сливка Юрко, У. С. С., Косів, Рибно, 1888 (11. II, 1915)
Снітович Дмитро, У. С. С., Косів, Красноїла, 1897 (29. IV, 1915)
Соколовський Іван (помер у шпитали в Бродах 17. I, 1915)
Старик Олекса, У. С. С., Чортків, Білобожниця, 1896 (3. XI, 14)
Степанчак Іван, У. С. С., Ярослав, Бобрівка, 1894 (3. XI, 1914)
Стратийчук Омелян, У. С. С., Буковина, Станівці, 1898 (1. V, 15)
Терпляк Демко, У. С. С., Золочів, Розваж, 1894 (22. XII, 1914)
Ткачук Федь, У. С. С., Косів, Красноїла, 1894 (29. IV, 1915)
Тодорук Василь, У. С. С. (7. XI, 14)
Трух Тома (капр.), У. С. С., Станиславів, 1894 (24. III, 1915)
Тринка Ярослав (помер у полоні в Росії 4. II, 1915)
Фірчук Іван, У. С. С., Яворів, 1896 (17. X, 1914)
Формусяк Дмитро, У. С. С., Коломия, Балинці, 1893 (1. V, 1915)
Цвілинюк Дмитро, У. С. С., Косів, Ясенів, 1896 (1. V, 1915)
Чехут Василь, У. С. С., Броди, Кадлубиска, 1896 (17. X, 14)
Шевчук Юліян, У. С. С., Буковина, Чернівці, 1896 (28. IV, 1915)
Юріїв Іван, У. С. С., Борщів, Козачівка, 1893 (24. IX, 1914)
Юзвяк Михайло, У. С. С., Борщів, Стрілківці, 1897 (9. IV, 1915)
Яремко Ілько (помер у шпитали в Росії 20. I, 1915)

(Дальше буде).

ЧИ ВИ МАЄТЕ НОВИЙ ЦІННИК КНИЖОК „СВОБОДИ"?
А може Ваші знакомі потребують?
Ми вишлемо Вам даром.
Пишіть на адресу:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Dr. A. Brown
ЛІКАР ДЕНТИСТ
45 E. 7th St., 1 floor, New York, N. Y.
(близько церкви сьв. Юрія)

Витягає зуби без болю. Всякі дентистичні роботи виконує солідно і дешево. Принимає також на сплати. Роботу ґарантуєсь. Урядує щодня до 9-ої год. вечером, а в неділю до 2-ої години пополудни.
Говорить по українськи. 154чс13

Im. з 21 камінями
ЖЕЛІЗНИЧИЙ ГОДИННИК
для мущин і жінок накручує ся без ключика, позолочуваний, в ґаранцією на 20 літ, подвійні коверти красно вирізані. Ходить безусловно точно і є спеціяльно зроблений для людей, котрі роблять при желізницях, і ґарантує ся на 20 літ. Незвичайна нагода. — Ми вишлемо сей годинник на кожду адресу за післяплатою (C. O. D.) $5.75 і за зворот пересилки, з тим привілеєм, що кождий може його оглянути, і єсли йому не подобає ся — то тоді не потребує платити ані одного цента. За такий годинник у иншого купця треба заплатити 25 дол. Дуже гарний 14 кар. золотом позолочуваний ланцюшок в дармовисом — додає ся даром до кождого годинника.
EXCELSIOR WATCH CO.,
1101 Athenaeum Bldg., Chicago, Ill.
8чч-18

DR. KOLER
638 Penn Ave., Pittsburg, Pa.
ЛІКАР
(говорить по українськи)

Dr. KOLER є одиноким лікарем в Пітсбурґу, котрий відбув свої студиї в Варшаві, має 18 літ досьвіду у лїченю недуг приватних мущин і женщин.
Лічить: затроєне крови, уплави, неміч у мущин, всякі уплави мочевого проводу, лишеї викиди скірні, свербячку, шкрофули, недуги міхура і инші, походячі з нечистоти крови або блудів молодости. Голосіть ся особисто, почтою не лічу.
Години принятя: від 9-ої рано до 8-ої веч. В неділї до 2-ої.

DR. RICHTER'S
Pain-Expeller
найуспішнїйший лік проти РЕВМАТИЗМА, БОЛІВ, ПАРАЛЇЖА СУСТАВІВ І МЯЗІВ.
Оригінальні пачки мають опаковане як побіч подано.
Не беріть пачок, які не мають нашої торговельної марки якора.
Фляшочки по 25 і 50 центів в аптиках і впрост від фірми.
F. Ad. Richter & Co.,
74-80 Washington St.
NEW YORK, N. Y.

ДО ХОРИХ РУСИНІВ ПО ВСІХ ЗАКУТИНАХ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ!

Др. Б. ГОГЕНБЕРГ,
славний специяліст зі старого краю
поручає всім терпячим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лїкарські услуги.
ЛІЧИТЬ З НАЙЛІПШИМ І НАЙПЕВНІЙШИМ УСПІХОМ РЕВМАТИЗМ, ВСЯКІ НЕДОМАГАНЯ ЖОЛУДКОВІ, НЕДУГУ УТРОБИ, НИРОК, ЗГРУБЛЕНЄ ЖИЛ, ГЕМОРОЇДИ, СТРУКТУРУ АБО ЗВУЖЕНЄ МОЧЕВОГО КАНАЛУ, НЕДУГИ ВЕНЕРИЧНІ, ЯК РІВНОЖ ВСІЛЯКІ НАСЛІДКИ ТАЙНИХ НЕДУГ, НЕДУГИ СКІРНІ, РІЖНІ ЗАТРОЄНЯ КРОВИ І Т. Д.
Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дітий в своїм офісі або в домі пацієнта, спеціяльно же на пропуклину при помочи специяліста з Відня.
Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.
На відповідь залучіть почт. марку.
Dr. B. HOHENBERG,
304 2nd Ave., (між 17 a 18 ул.)
NEW YORK CITY.
Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

Освободженя по вісімлітнім терпіню.

Г. Г. фон Шайк, фабрикант сьвітового Болгарського Кровного Чаю, котрий в кождій части Злучених Держав остає в зносинах з тисячами недужих, твердить, що загально думають, що лиш брак апетиту і нестравність походять з неправильного функціонованя жолудка, однак нові науки знатоків доказали, що і найбільше недуг повстає наслідком неправильного діланя жолудка, сего важного орґану. Тому, коли Ваш жолудок не є в порядку, легко може стати ся, що се відчує цїлий Ваш орґанізм.
Коли терпите на ріжні долеглиfísти жолудка, нирок, селезінки, міхура і печінки, як також ревматизм, біль голови, брак апетиту, нестравність, запір, то власне є ознакою, щоби Ви уживали Болгарський Кровний Чай, сей знаменитий природний лік, який є дійсно так добрий, як і всї другі ліки.
Сими днями ми одержали власноручний підпис від нашого краяна Гейза Надя, з Бронсвік, Па.: „Я Гейза Надь, з подякою повідомляю Вас, що через вісім літ я терпів на недугу нирок і жолудка. Уживав я всякі ліки, і вкінци пересьвідчив ся по дводневнім ужитю, що Болгарський Кровний Чай, показав ся найліпшим і невідчуваю тепер ніякого болю. Поручаю кождому, хто має подібну недугу, щоби придбав собі чимскорше сей лік, бо він є найліпшим ліком".
Болгарський Кровний Чай є виробом з тринайцять ріжнородних природних частий, як цьвіти, зїля, листки, корінцї, кори і др. Болгари, сей найздоровійший і найдовші літа проживаючий нарід сьвіта, — знають сей лік вже від сотки літ, і уживають його, як лік, який тисячам привернув здоровлє.
Одну велику, на 5 місяців триваючу, родинну пачку за $1.00 денебудь зашле:
Marvel Products Co.,
29 Marvel Bldg.,
Pittsburgh, Pa.

ПЕТРО ЯРЕМА
РУСЬКИЙ ПОГРЕБНИК

випозичає керичі на весіля, хрестини і всякі другі забави.
115 Ave. A., New York, N. Y.
Телефон: Orchard 2568.

РУСЬКИЙ ЛІЧНИЧИЙ ІНСТИТУТ.
(Старокраєвого християнського лікаря).

Се лічниче заведене має вже вироблену славу. Спеціяльно лічать тут застарілі жолудкові недуги, як також перестудженє, запаленє легких і другі внутрішні недуги, епілепсію і секретні недуги мущин і женщин. Цілковито вилічую з ревматизму, пухлини і ран лишаї і скірні викиди. Ліки виробляють ся під доглядом лікаря і з вибраних зїл привезених зі старого краю. Лікар говорить по руськи.
Інститут отворений щодня від рана до 7. вечером і виключаючи неділь. 25-
Dr. BUKKI'S MEDICAL INSTITUTE
407 East 58th Str., New York, N. Y.
Betw. 1st Ave & Ave A.

ПОЗІР!
Одинока школа механіків, шоферів в польській мові. Зачніть тепер. Сезон автомобільовий трває все. На що Вам оставати без праці, коли можете заробити $15 до $30 як шофер. Наша школа дає комплетний курс, який триває 4 тижні. Наука в день або в ночи. Ґарантуємо лайсенси.
КОШТ $15.00.
International School of Automobile Engineers, 88-111—
147 E. 40th St., New York

ДАРОМ! ЦІЛКОМ! ДАРОМ!

Вивчу грати на якім небудь інструменті, єсли тільки Ви любитель музики, не робить ріжниці, чи ви грали на якім інструменті, чи ні. Ґарантую за успіх моєї науки в часі 20 до 25 днів.
Жадайте сегодня каталоґ, залучаючи 2-центову марку на відповідь.
Адресуйте 153—18
T. KASPER.
5719 S. Laflin St., D. A. Chicago, Ill.

РУСИНИ ПІТСБУРҐА!
Чи Ви знаєте
ЩО ГРОШІ, ТО СИЛА?
Старайте ся пізнати та почніть складати свої ощадности в стейтовім банку на розі улиць
38н- CARSON і 14-ої.
Сей банк є одним з найстарших і найпевнійших банків, що цїлковито забезпечує Ваші ощадности. У нас складають ся гроші ЦЕРКОВНІ, БРАТСЬКІ, СИРІТСЬКІ і ин. Кождий, що має у нас гроші, отримує на бажане звіт стейтових контрольорів.
Продаємо КОРАБЕЛЬНІ КАРТИ на найліпші лінії, а ГРОШІ до краю висилаємо по почтовім курсі.
German Savings & Deposit Bank
COR. 14-ої і CARSON STREETS, SOUTH SIDE PITTSBURGH, PA
И. Е. Рот, през., А. П. Міллер, ка. Ол. Бучак, урядн. банку.

НАЙКРАСША НОВІСТЬ!

НАЙКРАСША НОВІСТЬ!

Сей гарний позолочуваний годинник з ґарантованим европейським механізмом і гарним позолочуваним ланцушком і дармовис в формі ножика, лиш через короткий час $3.25. Пришліть нам $1.00 а ми вишлемо Вам годинник, ланцушок, ножик і гарний футерал. Herz, 999 Aldus St, Dep. S. V., New York, N. Y.

ZIRA CIGARETTES
PLAIN-END
10 FOR 5c.
ЗАГАЛЬНО КУРЕНІ

ZIRA найшли загальний попит поміж курцями. Вони не мають конкурентів, бо їх якість признана за найліпшу.
КУПИ ПУДЕЛКО НИНЇ.
Сї прекрасні дарунки ДАРОМ за Zira
КУПОНИ І ПЕРЕДНІ БОКИ ПУДЕЛОК.

An excellent "Diamond Point" Fountain Pen, two 14-kt. gold filled bands, heavy solid 14-kt. gold pen point. Complete with box, clip, glass filler. 200 coupons.

Half dozen Tea Spoons in a box. 125 coupons.

Washing Machine. The latest and best in washing machinery; easiest on the clothes, easiest on the operators; should last a lifetime. 800 coupons.

Zira передні боки пуделок мають вартість пів цента готівкою або цїлого купона при вимінї на дарунки. Грошеві купони в кождім пуделку.

Продаєсь їх всюди

Gent's Umbrella, pure silk, 27". 600 coupons.

Починай щадити їх від нинї
Пишіть по цїнники премій
ZIRA DEPARTMENT
98 First Street, Jersey City, N. J.
P. Lorillard Co., Inc., New York City
Est. 1760

МУДРИЙ ЧОЛОВІК НЕ КУПИТЬ ДЕИНДЕ
напоїв, лиш там, де дістане НАЙЛІПШІ. Около 20.000 наших українських КОСТУМЕРІВ є доказом, що в Америці НАЙЛІПШІ напої можна дістати у звісній MORRIS FORST COMPANY. — Дешевше всюди можете дістати, але
ЗА ВАШІ ГРОШІ ЛІПШИХ НІГДЕ.
[illegible] $2.00 до $4.00
[illegible] $2.00 до $5.00
[illegible] $2.00 до $5.00
[illegible] $2.00 до $5.00
[illegible] $3.00 до $4.00
[illegible] $1.50 до $4.00
[illegible] $1.00 до $2.50
[illegible]
MORRIS FORST COMPANY,
200 SMITHFIELD STREET, PITTSBURGH, PENN'A.